

A Kutatási Műhely most első alkalommal, hagyomány teremtő szándékkal jelenteti meg döntően a KSH hivatalos statisztikai adataira alapozott elemzését az elmúlt év turisztikai eredményeiről.

**Növekedési pályán a hazai turizmus?
A TUTSZ összefoglaló jelentése a hazai turizmus 2023. évi teljesítményéről**

Szerkesztette: dr. Probáld Ákos

Szakmai lektorok: Bártfai Endre, Holczerné Sz. Ágnes, dr. Karsai Árpád

Megtárgyalta és elfogadta a TUTSZ elnöksége

(A kézirat lezárva 2024. június 25-én)

Tartalom

1. Bevezető	2
2. A turizmus a folyó fizetési mérlegben	3
3. A külföldi kereslet fontosabb jellemzői	4
4. A lakosság belföldi, külföldi turisztikai kereslete, fogyasztása	8
5. A turisztikai szálláshelyek teljesítménye	19
6. Budapest pozíciója az európai nagyvárosok között.....	23
7. Turisztikai szálláshelyek SZÉP Kártya forgalma	26
8. A vendéglátás szerepe	31
9. Utazásszervezés	33
10. A fürdők turisztikai szerepe	36
11. Turizmus Szatellit Számlák (TSZSZ)	37
12. Zárszó.....	40

1. Bevezető

A század tízes éveinek vége, a kivételesen sikeres 2019. óta meglehetősen nehéz periódusnak voltunk és talán vagyunk is tanui. A koronavírus járvány után és a keleti határunk mellett hektikusan zajló háború árnyékában a válságba sodródott turizmus csak lassan tér magához, nem függetlenül attól, hogy egyelőre növekvő bizonytalanság jellemzi a világgazdaságot. Az elmúlt évek hivatalos statisztikai adatai legalábbis ezt sugallják. Az optimista és pesszimista turisztikai gazdaságkutatók egyaránt azt vizsgálják: elértük-e végre, illetve mikor érhetjük el a „boldog békeévek” eredményeit. Néhány folyóáras pénzügyi adat mintha azt mutatná, hogy ez már bekövetkezett, ám az inflációra, a reálbérekre, az árfolyam változásokra vonatkozó információkkal összevetve már más következtetések is levonhatók.

A turizmus néhány kiemelt pénzügyi adata

Mutatók	2010	2019	2020	2022	2023
Külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai, milliárd forint	828	2 248	978	2 188	3137
Lakosság belföldi turisztikai kiadásai, milliárd forint	545	723	406	854	848
Külföldre utazók turisztikai kiadásai külföldön, milliárd forint	506	899	343	980	1 585
A lakosság összes turisztikai fogyasztása, milliárd forint.	1 051	1 622	749	1 834	2 433
Magyarországi turisztikai fogyasztás, milliárd forint	1 373	2 971	1 384	3 042	3 985

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke 3494 milliárd forint volt 2022-ben. A szálláshelyszolgáltatás-vendéglátás ágazat bruttó hozzáadott értéke meghaladta az 1100 milliárd forintot és ez az átmeneti drasztikus visszaesés után már messze meghaladta a 2019. évi értéket.

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

2. A turizmus a folyó fizetési mérlegben

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) nemzetközi folyó fizetési mérlegében a nemzetközi személyszállítás költségeit, továbbá a tartós fogyasztási cikkekre fordított összegeket, mint „szolgáltatás-külkereskedelmi korrekciós tételeket” nem a turizmus (utazás) fejezetben számolja el, megfelelően az IMF, BPM6 módszertanának.

A külföldiek magyarországi költekezése és az MNB fizetési mérlege

Tétel	Milliárd forint	Millió euró
1. Külföldiek költekezése	3 137	8 168
2. Szolgáltatás külkereskedelem korrekció	329	812
3. MNB fizetési mérleg, utazás (1.-2.)	2 808	7 356
4. Egyenleg az MNB fizetési mérlegében	1 500	3 929

Forrás: KSH STADAT adatbázis, MNB adatbázis, saját szerkesztés

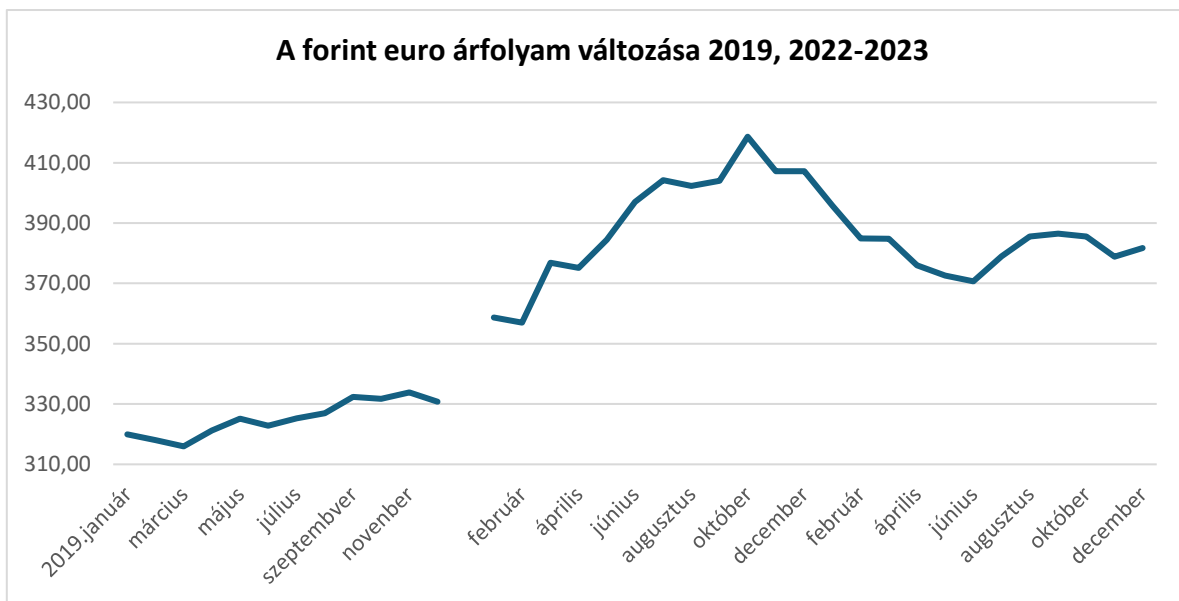
Az MNB adatai szerint a turizmus (utazás) 2023-ban az összes szolgáltatás **export** 22 százalékát tette ki, és ezzel a szállítási- és az egyéb üzleti szolgáltatások mögött a harmadik helyet foglalja el. A részesedés és a pozíció 2019-ben hasonló volt. Ennél jobb a turizmus helyzete a szolgáltatás külkereskedelmi **egyenleg** tekintetében (1500 milliárd forint), ahol a súlya 36 százalék, igaz 2019-ben ez még 50 százalék volt.

A turisztikai fogyasztás és a fizetési mérlegutasforgalmi adatai, milliárd forint

Megnevezés	Év	2022	2023
Bevétel (export)	Külföldiek fogyasztása	2 303	3 137
	MNB korrekciós tételek	-193	-329
	MNB utasforgalom	2 110	2 808
Kiadás (import)	Külföldre utazó magyarok fogyasztása	1 075	1 585
	MNB korrekciós tételek	-176	-277
	MNB utasforgalom	899	1 308
Egyenleg	Turizmus összesen	1 228	1 552
	MNB korrekciós tételek	-17	-52
	MNB utasforgalom	1 211	1 500

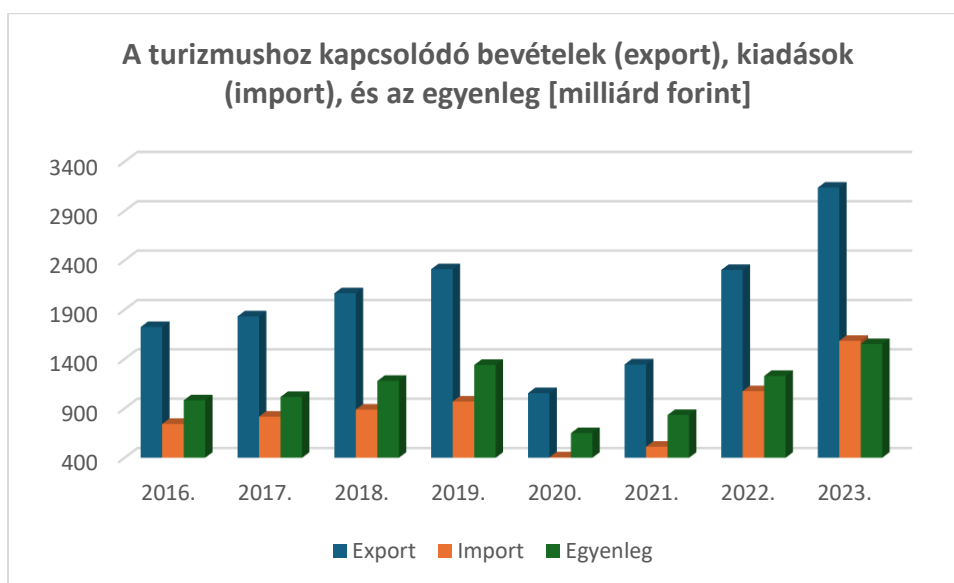
Forrás: KSH STADAT adatbázis, MNB adatbázis, saját szerkesztés

A bevételek, forintban számolva több mint egyharmadával (3137 milliárd forint), euróban számolva 13 százalékkal voltak magasabbak (8,2 milliárd euro), úgy, hogy a forint a vizsgált időszakban 18 százalékkal (éves átlagban 325 forintról 382 forintra) gyengült.

Forrás: Magyar Nemzeti Bank adatbázisa, saját szerkesztés

A KSH, amikor a külföldiek magyarországi kiadásait veszi számba, természetesen a szolgáltatás-külkereskedelmi korrekciós tételeket is – mint fogyasztásuk immanens részét – figyelembe veszi.

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

3. A külföldi kereslet fontosabb jellemzői

Magyarországon – és talán más, földrajzi méreteiben és az őket körülvevő országok számosságában hasonló országokban is – hosszú évtizedek óta a külföldi keresletben, az utazások száma tekintetében nagy súlyuk van az **egynapos átutazó és napi ingázó forgalomnak**. Ez utóbbi alatt a korántsem tipikusan turisztikai szolgáltatásokat fogyasztó, munkavégző és a bevásárló forgalmat – a nemzetközi szakirodalomban „shuttle trade”-ként is emlegetett jelenséget – szokás érteni. Az átutazó és ingázó forgalom együtt tavaly

megközelítette a teljes forgalom háromnegyedét, és ez az arány nagyságrendileg lényegében nem változott 2019 óta.

Természetesen jelentősen eltér az egynapos és többnapos utazások motiváció szerinti összetétele. Az előbbiek fele csupán átutazik az országon északnyugat-dél irányban és fordítva, 20-21 százalékuk célja az áruvásárlás, és csupán 7-8 százalékuk, akik szabadidős elfoglaltság, vagy egészségmegőrzés céljából, tehát turizmusnak tekinthető motivációval érkeznek. A több napra érkezők ezzel szemben közel 60 százalékban szabadidős céllal érkeznek, 15-16 százalék a rokonlátogatók és 10-11 százalék az üzleti utazók aránya. Gondolni kell arra is, hogy a **motivációk küldő országoként jelentősen különböznek.**

Az utazások számában megjelenő háromnegyedes súly mellett ugyanakkor a költségekben éppen fordított az arány, a jellemzően **klasszikusan turisztikai szolgáltatásokat fogyasztó ún. többnapos utazók** súlya egynegyed, költségeik pedig háromnegyed részt képvisel.

Magyarországra tett külföldi utazások főbb mutatói motiváció szerint 2023-ban

Tartózkodási idő	Egynapos utazások		Többnapos utazások		Összesen	
Fő motiváció	Ezer utazás	Költség (millió forint)	Ezer utazás	Költség (millió forint)	Ezer utazás	Költség (millió forint)
Mindösszesen	36 469	751 371	12 933	2 385 366	49 402	3 136 737
Munkavégzés	2 304	9 628	770	98 253	3 074	107 881
Üzleti út, konferencia	1 016	42 576	1 385	297 446	2 401	340 022
Átutazás	18 324	215 935	866	17 105	19 190	233 040
Rokonlátogatás	1 583	11 992	1 913	218 624	3 496	230 616
Termékek és szolgáltatások vásárlása	7 770	295 726	n.a.	n.a.	7 770	295 726
Szabadidő, szórakozás, egészségmegőrzés	2 694	34 769	7 333	1 582 180	10 027	1 616 949
További magáncélú utak	2 778	140 744	656	168 263	3 434	309 007

Forrás: KSH STADAT adatbázis, saját szerkesztés

A küldő országok közül a legmagasabb összeg változatlanul Németországnál jelenik meg, őket ma már az ázsiai országok (Kína, Dél-Korea, Japán együtt) és Ausztria követi. Ez utóbbi esetében az az érdekesség, hogy az onnan érkező egynapos utazók összesen már többet költöttek nálunk, mint többnapos társaik. Az Egyesült Királyság, Olaszország és az Amerikai Egyesült Államok többnapos utazóitól származó bevételek haladták meg a 100 millió forintos határt.

A többnapos utazók **naponta átlagosan** 30 ezer forintot költöttek el 2023-ban, az átlag mögötti szóródás meglehetősen nagy. Itt a fentiekhez képest nagyban különbözik az országok közötti sorrend. Bár az Amerikai Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és Olaszország itt is az élbolyban van, előkelő helyen láthatók az északi, skandináv országok Finnország, Svédország, Dánia, de itt találhatók olyan országok is, mint Franciaország, Spanyolország vagy Hollandia.

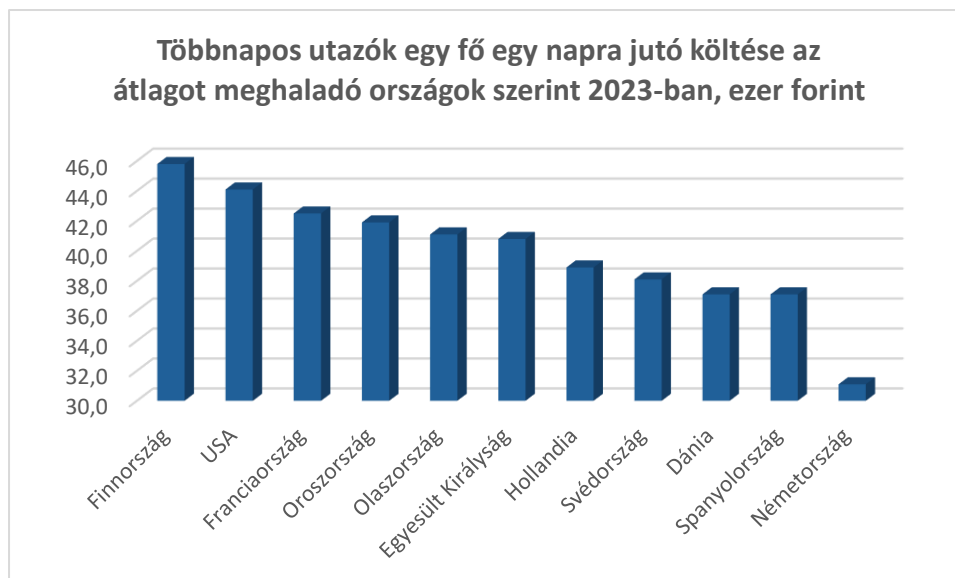
Érdekes, hogy az utazók számában a háború előttiekhez képest jelentősen visszaeső Oroszországból érkezők között jobbra a jelentős vásárlóerőt képviselők maradtak meg, így az egy napra jutó átlagos költsékezést illetően ők foglalták el a negyedik helyet. Németország turistái alig haladják meg az átlagot.

Külföldiek költsékezése Magyarországon 2023-ban, fontosabb országok szerint

Ország	Egynapos	Többnapos	Együtt	egynapos arány,%
utazások kiadásai, millió forint				
Összesen	751 371	2 385 366	3 136 737	24
Németország	22 710	452 950	475 660	5
Ausztria	260 693	205 789	466 482	56
Ázsia	1 231	246 567	247 798	n.a.
Románia	154 779	62 864	217 643	71
Egyesült Királyság	263	161 204	161 467	n.a.
Szlovákia	120 027	37 126	157 153	76
Olaszország	3 415	148 809	152 224	2
USA	0	138 913	138 913	n.a.
Lengyelország	10 381	90 858	101 239	10
Franciaország	171	95 297	95 468	n.a.
Csehország	5 952	83 851	89 803	7
Hollandia	630	88 932	89 562	1
Szerbia	58 349	13 459	71 808	81
Ukrajna	52 939	14 453	67 392	79
Spanyolország, Portugália	53	62 021	62 074	n.a.
Bulgária	11 066	13 271	24 337	45
Horvátország	12 467	1 708	14 175	88

Forrás: KSH STADAT adatbázis, saját szerkesztés

Mindez azt jelenti, hogy a 3,1 ezer milliárd forintos összes külföldi keresleten belül **2,6 ezer milliárd forintra becsülhető a turisztikai fogyasztás.** Ez - a gyengülő forint, a magas infláció, a turisztikai szálláshelyek ismét növekvő külföldi vendégforgalma hatását is figyelembe véve – **volumenében egyelőre még kisebb keresletet** jelentett 2023-ban, mint 2022-ben, vagy 2019-ben.

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Ami a **külföldiek magyarországi fogyasztási szerkezetét** illeti, természetesen jelentős különbség van az egynapos (tranzit és ingázó) és többnapos utazók között. Az egynapos utazókhoz tartozó 751 milliárd forintos költség közel 20 százaléka élelmiszer és ital vásárlás, 16 százaléka üzemanyag. Ez utóbbi egy része a tranzitáló kamionforgalomnak köszönhető. Az összes költség egyhatedét tartós és értékes fogyasztási cikkekre adták ki, egyéb, nem azonosított termékekre és szolgáltatásokra pedig egynegyedét. Gyógyászati és egészségmegőrző szolgáltatásokra kiadásuk 18 százalékát, vendéglátó szolgáltatásokra 5-6 százalékát fordították az ingázók, ez utóbbiak (együtt 177 milliárd forint) turisztikai bevételeknek tekinthetők. **Az egynapos utazók** döntő többsége a szomszédos országokból érkezik és ezekhez kapcsolódik az onnan származó bevétel is. Itt a sorrend Ausztria vezet 260 milliárd forinttal, utána Románia és Szlovákia haladja meg a 100 milliárdot, majd Szerbia és Ukrajna az 50 milliárdot. Valamennyi szomszédos országra igaz, hogy az onnan származó bevételek – egyes esetekben jelentősen – meghaladják a többnapos utazók fogyasztását. Az persze kérdés és vitatható, hogy ezek a bevételek mennyiben írhatók a turizmus javára, vagy „csak” a gazdaságnak úgy általában tesznek jót, fogyasztás és költségvetési bevétel növelő hatásuk miatt.

A többnapos utazók **2,4 ezer milliárd forintjának 40 százalékát** tették ki a szálláshely és vendéglátó szolgáltatásra fordított összegek. Esetükben a nemzetközi közlekedésre (vasút, autóbusz és légi közlekedés) kiadásuk 9 százalékát fordították. 8 százalék jutott az egészségmegőrző és a gyógyászati szolgáltatásokra. Ajándék, tartós fogyasztási cikkekre együtt 466 milliárd forint, az összes kiadások egyötöde jutott.

Külföldiek kiadásai Magyarországon 2023-ban, milliárd forint

Fogyasztási szerkezet	Összesen	Egynapos	Többnapos
	utazók		
Mindösszesen	3 137	751	2 385
ebből:			
Szállás étkezéssel	357	n.a.	357
Szállás étkezés nélkül	330	n.a.	330
Étkezés vendéglátóhelyen	312	42	270
Vásárolt élelmiszer, ital	308	143	165
Nemzetközi közlekedés	219	2	217
Üzemanyag	204	123	81
Egészségmegőrzés	211	57	154
Gyógyászat	115	78	37
Egyéb vásárlás (ajándék)	341	118	223
Egyéb költség	200	65	135
Tartós és értékes fogyasztási cikkek	222	114	108

Forrás: KSH STADAT adatbázis, saját szerkesztés

4. A lakosság belföldi, külföldi turisztikai kereslete, fogyasztása

A turizmusnak a gazdasági teljesítményben, a rekreációban, a jól-létben játszott fontos szerepe miatt az ágazat gazdasági szereplői számára korántsem közömbös, hogyan alakul a belföldi turizmus helyzete.

Az egy évvel korábbihoz képest szerényen ugyan, de növekedett a lakosság belföldi turisztikai aktivitása – az utazások száma az utazással töltött idő és különösen, az infláció hatására az utazásra szánt, folyóáron számított kiadás – a 2019. évi teljesítményt azonban még nem érte el, a turizmus a lakosság fogyasztásában ma úgy tűnik hátrább szorult, kisebb prioritást élvez, mint öt évvel ezelőtt.

Forrás: KSH Tájékoztatósi Adatbázis alapján saját szerkesztés

A lakosság teljes, belföldi és külföldi egynapos és többnapos utazásaira 2023-ban együtt 2.433 milliárd forintot áldozott, ebből közel 850 milliárdot itthon költött el.

A többnapos belföldi utazások száma egy év alatt 2,6, az utazással töltött idő 4,7, az utazásra fordított költség viszont 23,5 százalékkal gyarapodott. Ez utóbbi első sorban az inflációval magyarázható és ezt a vélekedést az egy napra jutó utazási kiadások 10 ezerről 12 ezer forintra emelkedése is magyarázhatja. Ez azt is jelentheti, hogy a turizmus prioritása a lakosság fogyasztási szerkezetében valójában hátrébb sorolódott. Hozzá kell tenni, hogy a lakossági teljes fogyasztás ebben a periódusban nem érte el az előző évit.

A lakosság belföldi, többnapos turisztikai utazásainak kiemelt mutatói

Időszak	Utazások száma, millió	Eltöltött idő, millió nap	Kiadások milliárd forint	Utazások átlagos hossza, nap	Kiadások egy napra, forint
2022.	12,5	49,3	512	3,9	10 383
2023.	12,8	51,6	632	4,0	12 249
2023./2022.	102,6	104,7	123,5	102,0	118,0

Forrás: KSH Tájékoztatósi Adatbázis alapján saját szerkesztés

Érthetőek a különbségek a lakosság gazdasági aktivitási csoportjai között az utazások számában, az utazással eltöltött idő, vagy az utazásra szánt kiadások tekintetében már csak a demográfiai helyzetből adódóan is. Az aktív keresők jelentős súlyához legközelebb a nyugdíjas korosztály áll, akiknél lényegesen, 20 százalékkal hosszabb az egy utazásra szánt idő, az egy napra jutó kiadások pedig csak 15 százalékkal alacsonyabbak az aktív keresőkhöz képest.

Többnapos belföldi utazások kiemelt mutatói gazdasági aktivitás szerint 2023-ban

Mutató Gazdasági aktivitás	Utazások, száma, ezer	Eltöltött idő, ezer nap	Kiadások, milliárd forint	Utazás hossza, nap	Egynapra jutó kiadás, ezer ft.
Mindösszesen	12 827	51 622	632	4,0	12
Aktív kereső	6 708	25 170	355	3,8	14
Munkanélküli	107	404	4	3,8	10
Tanuló	2 056	8 414	84	4,1	10
Nyugdíjas	2 442	11 637	134	4,8	12
Egyéb inaktív	1 499	5 926	53	4,0	9

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Jól tükrözik mindezt az egyes korosztályok adatai is, ahol – több szabadidejük és a népességén belül elfoglalt arányuk révén – a 65 a felettiek viszik a prímét az utazások száma, az utazással töltött idő és az utazásra fordított összes kiadás tekintetében egyaránt, az utazás egy napjára jutó kiadásaik viszont némileg elmaradnak a teljes népességre számított átlagtól. Az is magától értetődő, hogy az utazás egy napjára jutó kiadások tekintetében a 35-64 éves korosztályok – hiszen ők az aktív keresők – vezetnek. A fiatalabb korosztályok alacsonyabb értékeit nem csak a demográfiai helyzet, hanem az is magyarázhatja, hogy közöttük vannak a tanulók, az inaktívak egy része és a pályakezdők is, vagyis akiknek jövedelmi viszonyaik többségükben még szerényebbek.

A többnapos belföldi utazások kiemelt mutatói korcsoportok szerint 2023-ban

Korcsoport	Utazások száma, ezer	Utazásra fordított idő, ezer nap	Utazásra szánt kiadás, milliárd forint	Az utazás átlagos hossza, nap	Egy napra jutó kiadás, forint
Mindösszesen	12 827	51 622	632	4,0	12 243
0 - 14 éves	1 964	7 999	76	4,1	9 515
15 - 24 éves	1 191	4 816	49	4,0	10 121
25 - 34 éves	1 682	5 879	65	3,5	11 031
35 - 44 éves	1 904	7 151	94	3,8	13 180
45 - 54 éves	2 082	8 013	110	3,8	13 743
55 - 64 éves	1 699	6 686	106	3,9	15 866
65 – éves	2 305	11 079	132	4,8	11 928

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Az utazások motivációi között érthető módon van az élbolyban az **üdülés, szórakozás, pihenés**, különösen az utazásra fordított kiadások és az utazások hossza tekintetében. Ezzel szemben a **rokonlátogatások** az átlagosnál lényegesen rövidebbek, súlyuk az összes kiadás tekintetében is csak 10 százalék, és az egy napra jutó kiadások csak a hobby jellegű munkavégzés esetében alacsonyabbak.

Többnapos belföldi utazások kiemelt mutatói az utazás motivációja szerint 2023-ban

Motiváció	Utazások száma	Utazással töltött idő, ezer nap	Utazásra fordított kiadás	Utazások	Napok	Kiadások	Az utazás átlagos hossza	Az egy napra jutó kiadás
	ezer	ezer nap	milliárd Ft	megoszlás %				
Mindösszesen	12 827	51 622	632	100	100	100	4,0	12 243
Üdülés, szórakozás, pihenés	6 762	30 408	473	52,7	58,9	74,8	4,5	15 555
Rokonlátogatás	4 320	14 455	65	33,7	28,0	10,3	3,3	4 497
Iskolai tanulmányút, tábor	110	482	4	0,9	0,9	0,6	4,4	8 299
Egészségmegőrzés	508	2 295	46	4,0	4,4	7,3	4,5	20 044
Kulturális rendezvény, sportrendezvény	309	907	13	2,4	1,8	2,1	2,9	14 333
Hobbi jellegű munkavégzés	287	1 308	4	2,2	2,5	0,6	4,6	3 058
Aktív kikapcsolódás, sportolás	223	792	10	1,7	1,5	1,6	3,6	12 626
Egyéb	23	140	1	0,2	0,3	0,2	6,1	7 143

Forrás: KSH Tájékoztatói Adatbázis alapján saját szerkesztés

A legnagyobb kereslet a **szállodákba** irányul, ezek fogadják az utazók és az általuk eltöltött idő egyharmadát, a bevételeknek viszont 60 százaléka itt csapódik le és természetesen itt a legmagasabb – 21 ezer forint felett – az egy napra jutó kiadás.

A **panziók** a forgalom 8, a bevételeknek pedig 11 százalékaival rendelkeztek és a szálláshelyek közül ezek a második legdrágábbak, közel 16 ezer forintos költséggel.

Az a tény, hogy a motivációk között kitüntetett szerepet kapott a rokonlátogatás, azzal is járt, hogy a második legtöbb időt **rokon, ismerős szállásán** töltötték az utazók. Itt volt egyébként a legrövidebb egy-egy utazás hossza, mindössze 3,4 nap.

A – korábban fizetővendéglátásként emlegetett – **magánszálláshelyek, bérelt nyaralók** fogadták a forgalom 6-7, a bevételeknek pedig közel 9 százalékát. Ezek 14 és fél ezer forintos napi költsége a harmadik legmagasabb.

Saját nyaralóba irányult a forgalom 11-15 százaléka, itt volt kiemelkedően legmagasabb az átlagos tartózkodási idő és lényegében legalacsonyabb 4,2 ezer forint az egy napra jutó kiadás.

Többnapos belföldi utazások kiemelt mutatói szállástípusonként 2023-ban

Szállástípus	utazás	nap	kiadás	utazás	nap	kiadás	kiadás egy napra	Utazás hossza, nap
	ezer	ezer	milliárd forint	megoszlás %				
Mindösszesen	12 827	51 622	632	100	100	100	12 249	4,0
Szálloda	4 436	18 020	384	34,6	34,9	60,8	21 332	4,1
Panzió	1 092	4 214	67	8,5	8,2	10,6	15 898	3,9
Kemping	166	797	11	1,3	1,5	1,7	13 720	4,8
Turistaszálló, ifjúsági szálló	200	813	9	1,6	1,6	1,5	11 485	4,1
Munkahelyi üdülő, sporttábor	118	659	7	0,9	1,3	1,1	10 974	5,6
Fizető vendéglátás, bérelt nyaraló	797	3 708	54	6,2	7,2	8,6	14 663	4,7
Saját nyaraló, ház	1 460	8 066	34	11,4	15,6	5,4	4 220	5,5
Rokon, barát ismerős szállása	4 416	15 064	63	34,4	29,2	10,0	4 205	3,4

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

A lakosság többnapos belföldi utazásai során legtöbbször **szállásdíjra** – kiadásuk 56 százalékát – költött, annak ellenére, hogy egyes motivációk és szállástípus esetében csak véletlenszerűen merült fel. Az **üzemanyag költségek** magas arányának az az oka, hogy az utazások zöme közúton zajlott. Közösségi közlekedésre az összes kiadások 7 százalékát fordították. A **vendéglátó szolgáltatásokra** nagyságrendileg ugyanannyit (83 milliárdot) fordítottak, **élelmiszer vásárlásra** 53 milliárd jutott. Az **egészségügyi, gyógyászati és kulturális szolgáltatások** vásárlására csak szerényebb összegek jutottak.

A lakosság kiadásainak összetétele a többnapos belföldi utakon 2023-ban

Mutatók	Kiadás, milliárd forint	Megoszlás, %
Összesen	632	100,0
Szállásdíj	354	56,0
Étkezés étteremben, bárokban, kávézókban	83	13,1
Élelmiszer vásárlása	53	8,4
Üzemanyag	85	13,4
Kulturális szolgáltatások	9	1,5
Utazási csomag	5	0,9
Közösségi közlekedés	7	1,1
Egészségmegőrzés, gyógyászat	8	1,3
Egyéb szolgáltatás	12	1,9

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Ami az **utazások és költségek szezonális eloszlását** illeti, évek óta jellemzően a harmadik negyedév vezet, egyharmados, illetve 40 százalék feletti részesedéssel, ezt követi a húsvéti és pünkösti ünnepeket is magába foglaló második, továbbá a negyedik negyedév, melyek egyaránt egyötödös részt képviselnek.

Többnapos belföldi utazások szezonális eloszlásának kiemelt mutatói 2023-ban

Időszak	utazások	eltöltött napok	kiadások	utazások	eltöltött idő	kiadások	átlagos hossz. nap	költség egy napra, ezer forint
	száma, ezer		milliárd forint	megoszlása, %				
2023. év	12 827	51 622	632	100,0	100,0	100,0	4,0	12
1. n.év	2 611	8 521	92	20,4	16,5	14,6	3,3	11
2. n.év	3 176	12 234	143	24,8	23,7	22,6	3,9	12
3. n.év	4 336	21 162	271	33,8	41,0	42,9	4,9	13
4. n.év	2 703	9 704	124	21,1	18,8	19,6	3,6	13

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Érdekes áttekinteni, hogy az ország egyes térségeiből, vármegyéiből mekkora volt a turisztikai kereslet kiáramlása. A rangsort természetesen a főváros vezeti, majd Pest vármegye, ezt követően Borsod, majd Fejér vármegye következik. Hasonló a sorrend, ha az utazással eltöltött időt, vagy éppen az utazásra fordított összegeket vesszük számításba. A mutatók értékét természetesen befolyásolja az adott vármegye lakosság száma. A fővárosiak 2023-ban átlagosan 2,3 alkalommal utaztak turisztikai motivációval több napra, ami az országos átlag 1,8-szerese. A Pest, Fejér, Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyeiek utaztak még az átlagosnál gyakrabban, ugyanakkor Bács, Békés, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Vas és Veszprém vármegyéiből az átlagosnál kevesebb utazás valósult meg népességarányosan.

Érdekes sorrend kristályosodik ki az egy utazásra jutó összegekből. Ebből az derül ki, hogy a Tolna vármegyei utazók költik naponta a legtöbbet, 17 ezer forintot, az országos átlag 1,4-szeresét. Ugyancsak magasabb az egy napra jutó költség Bács, Békés, Borsod, Győr, Heves, Vas és Szabolcs vármegyéiben. Talán meglepő lehet, hogy a főváros messze lemarad ebben a tekintetben, csupán az országos átlag 87 százalékát teszi ki. Ebben szerepet játszik az a feltételezés, hogy a budapestiek nagyobb arányban rendelkeznek saját nyaraló ingatlannal és gyakorta ezt veszik igénybe.

**A többnapos turisztikai célú belföldi kereslet kiemelt mutatói forrás vármegyék szerint
2023-ban**

Lakóhely	Utazások száma, ezer	Napok száma, ezer	Kiadások, mrd Ft	Lakó népesség ezer fő	Egy főre jutó utazás	Egy napra jutó kiadás
Mindösszesen	12 827	51 622	632	9 700	1,3	12 249
Budapest	3 908	16 079	173	1 671	2,3	10 731
Pest	1 925	8 178	101	1 329	1,4	12 300
Fejér	670	2 613	35	420	1,6	13 485
Komárom-Esztergom	306	1 177	17	301	1,0	14 717
Veszprém	299	1 174	13	378	0,8	11 133
Győr-Moson-Sopron	537	2 060	32	471	1,1	15 744
Vas	205	1 063	15	250	0,8	14 177
Zala	313	1 275	15	262	1,2	11 399
Baranya	344	1 468	16	356	1,0	10 583
Somogy	317	1 242	16	295	1,1	12 833
Tolna	199	801	14	208	1,0	16 960
Borsod-Abaúj-Zemplén	780	2 889	38	624	1,3	13 315
Heves	255	851	8	288	0,9	9 767
Nógrád	250	921	11	182	1,4	12 393
Hajdú-Bihar	484	1 888	23	521	0,9	11 951
Szabolcs-Szatmár-Bereg	501	1 828	27	356	1,4	14 574
Jász-Nagykún-Szolnok	406	1 582	18	528	0,8	11 652
Bács-Kiskun	401	1 627	24	495	0,8	14 857
Békés	284	1 200	16	314	0,9	13 404
Csongrád-Csanád	443	1 706	20	391	1,1	11 927

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Ami a többnapos belföldi utazások **úticéljait** illeti, a **turisztikai régiók** közül egyértelműen emelkedik ki a **Balaton**, ahová a napokban mért 52 milliós kereslet 30 százaléka érkezik. A **Közép-Dunavidék és Észak-Magyarország** ennek a forgalomnak egyenként a felét fogadta, ezt követte a **két alföldi régió** és **Nyugat-Dunántúl**. Mindössze két olyan régió van – Észak-Magyarország és Dél-Alföld –, ahonnan nem a Balaton, hanem a saját régió a fő úti cél.

Belföldi többnapos utazások forrás és célrégiók szerint 2023-ban, ezer nap

Célrégió Lakóhely (régió)	Bp.- Közép Duna- vidék	Észak- Ma- gyar- ország	Észak-	Dél-	Tisza- tó	Bala- ton	Közép	Dél-	Nyu- gat-	Össze- sen
			Alföld				-	Dunántúl		
Budapest	2 055	1 743	1 365	1 531	291	5 372	1 145	1 300	1 278	16 079
Pest	1 285	1 127	784	899	206	2 255	218	234	1 170	8 178
Közép- Dunántúl	751	479	201	492	60	1 605	518	224	634	4 965
Nyugat- Dunántúl	605	468	150	249	1	1 740	394	325	465	4 397
Dél- Dunántúl	421	311	100	199	0	1 292	151	880	159	3 511
Észak- Magyar- ország	734	1 430	651	343	144	801	252	135	169	4 660
Észak-Alföld	959	1 214	861	628	132	1 031	167	67	238	5 298
Dél-Alföld	740	770	266	980	40	963	195	350	230	4 533
Összesen	7 548	7 542	4 377	5 320	873	15 059	3 042	3 516	4 344	51 622

Forrás: KSH Tájékoztatói Adatbázis alapján saját szerkesztés

Érdeemes azt is áttekinteni, vajon **honnan és hová áramlik a turisztikai vásárlóerő**. Ebben a tekintetben jó igazodási pontot jelenhet a többnapos utazások során megvalósult költség.

A legnagyobb összeg Budapestről származik, majd messze lemaradva Borsod, Fejér és Győr-Sopron vármegyék sorakoznak.

A turisztikai kereslet legnagyobb fogadói a Balaton régió vármegyéi, sorrendben Zala, Veszprém és Somogy és szorosan mögöttük az Észak-Magyarország régió Heves vármegyéje.

Vármegyék belföldi turisztikai egyenlege a többnapos utazásoknál 2023-ban, milliárd forint			
Vármegye	Hová	Honnan	Egyenleg
Mindösszesen	632	632	0
Budapest	24	173	-149
Pest	39	5	33
Fejér	12	35	-23
Komárom-Esztergom	12	1	12
Veszprém	75	13	62
Győr-Moson-Sopron	16	32	-17
Vas	37	15	22
Zala	81	15	66
Baranya	25	16	9
Somogy	73	16	57
Tolna	5	14	-8

Borsod-Abaúj-Zemplén	37	38	-1
Heves	72	8	64
Nógrád	4	11	-7
Hajdú-Bihar	33	23	11
Szabolcs-Szatmár-Bereg	7	27	-19
Jász-Nagykun-Szolnok	14	18	-5
Bács-Kiskun	13	24	-11
Békés	36	16	20
Csongrád-Csanád	16	20	-4

Forrás: KSH Tájékoztatói Adatbázis alapján saját szerkesztés

Többnapos utazásai mellett a lakosság rendszeresen kirándult, utazott csupán egy napra is. A kirándulások száma ugyan természetesen lényeges meghaladta a többnapos utazásokét, hiszen jelentős azok száma, akik ezt megengedhetik maguknak akkor is, ha nyaralásra, hosszabb utazásra nem is futja lehetőségeikből. Ezekre az utazásokra a lakosság 216 milliárd forintot költött, ami a többnapos utazásokra fordított összeg egyharmada. Az is az érdekességek közé tartozik, hogy az egy napra jutó kiadások tetemesen meghaladják a többnapos utazásoknak ezt a fajlagos mutatóját. Kiugróan sokat kirándul az átlag Fejér vármegyei lakos minden bizonnyal a közeli Velencei tó miatt, a Somogy és Zala vármegyeiek a Balaton és a Heves vármegyeiek valószínűleg a Mátra/Bükk miatt. Naponta a Fejér és Zala vármegyeiek, és a fővárosiak áldoznak legtöbbször kirándulásaikra. Mindez adódhat abból, hogy az egynapos utazások egy része valójában nem turisztikai motivációval történt, ám erről az adatbázisok nem tartalmaznak adatot.

A lakosság egynapos belföldi utazásainak kiemelt mutatói 2023-ban

Mutató	Utazások száma, ezer	Kiadások, milliárd forint	Kirándulások átlagos száma, alkalom	Egy utazásra jutó kiadás, forint
Vármegye				
Mindösszesen	31 723	216	3,3	22 316
Budapest	6 714	47	4,0	28 266
Pest	3 786	27	2,8	20 016
Fejér	3 544	20	8,4	48 290
Komárom-Esztergom	911	5	3,0	17 126
Veszprém	997	6	2,6	15 709
Győr-Moson-Sopron	1 189	9	2,5	18 327
Vas	495	5	2,0	20 336
Zala	1 100	10	4,2	38 084
Baranya	1 077	6	3,0	16 112
Somogy	1 420	7	4,8	25 363
Tolna	491	5	2,4	21 966
Borsod-Abaúj-Zemplén	2 071	14	3,3	22 715
Heves	529	6	1,8	19 250

Nógrád	885	5	4,9	26 885
Hajdú-Bihar	1 072	7	2,1	13 144
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1 280	9	3,6	26 199
Jász-Nagykun-Szolnok	1 696	10	3,2	18 631
Bács-Kiskun	1 115	9	2,3	17 727
Békés	680	4	2,2	13 538
Csongrád-Csanád	672	6	1,7	15 601

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Nem minden tanulság nélküli, hogy vajon a lakosság belföldi turisztikai utazásai mellett mekkora volt a külföldre irányuló kereslet. Ezek 2023-ban és az azt megelőző években is igen élénken alakultak, meghaladták a 13 milliót, bár ezek nagyobb része, kb. 60 százaléka határmenti, egynapos un. ingázó forgalom volt vásárlási, munkavégzési motivációval, sorrendben Ausztria (42%), Szlovákia (28%), Románia (8%) úti céllal. A járvány és újabban a háborúközeli környezet, lélektani hatás is okozhatta, hogy ugyan az egy évvel korábbihoz képest közel 20 százalékkal gyarapodtak az utazások, 17 százalékkal elmaradtak 2019-hez viszonyítva. A lakosság egynapos külföldi útjai során 322 milliárd forintot költött el kihasználva az árszínvonalból adódó előnyöket. Ez, a hazai kiskereskedelmi forgalomból hiányzó összeg a 2022. évit 55, a 2019. évit 45 százalékkal haladta meg. **Ez a kiadás jóval több mint 100 milliárd forinttal volt magasabb, mint a belföldi egynapos utakra áldozott összeg.**

A többnapos külföldi utazások száma (több mint 8 millió) ugyan 14 százalékkal nőtt egy év alatt, ám hasonló arányban volt kevesebb, mint 2019-ben, vagyis a visszafogottabb turisztikai mozgás ebben az esetben is detektálható. Az úti célok között itt is Ausztria dominál (1,6 millió), majd Németország (917 ezer), Görögország (576 ezer), Szlovákia és Olaszország következik.

Többnapos külföldi útjaira a lakosság 1262 milliárd forintot áldozott, ami duplája az itthon elköltött összegnek.

A legtöbb pénz, 183 milliárd forint Németországba jutott, ezt követte Görögország (132), Olaszország (95) és Ausztria (89). Egy átlagos külföldi út egy napjára 24 ezer forint jutott úgy, hogy az afrikai országokban 34, Amerikában 33, Horvátországban 21, Ausztriában 15 ezer forint volt ez az összeg.

A leghosszabb időt, egy utazás alkalmával 18 napot az Amerikai Egyesült Államokban, az Egyesült Királyságban (13) és az ázsiai országokban (12) töltötték a magyarok.

A lakosság többnapos külföldi utazásainak kiemelt mutatói 2023-ban

Mutató Célország	Utazások száma, ezer	Utazással töltött napok száma, ezer	Költés milliárd forint	Egy utazás átlagos hossza, nap	Egy napra jutó kiadás, forint
Mindösszesen	8 146	52 971	1 263	6,5	23 843
Ausztria	1 642	5 606	89	3,4	15 876
Szerbia	303	925	9	3,1	9 831
Szlovákia	515	1 312	13	2,5	9 841
Románia	312	1 549	15	5,0	9 797
Horvátország	319	2 483	53	7,8	21 424
Egyesült Királyság	147	1 937	34	13,2	18 030
Csehország	420	1 906	48	4,5	25 384
Franciaország	176	1 395	44	7,9	31 606
Görögország	576	4 719	132	8,2	27 923
Lengyelország	200	1 189	28	5,9	23 399
Németország	917	7 373	183	8,0	24 795
Olaszország	516	3 517	95	6,8	26 885
Svédország	78	680	9	8,7	13 590
Spanyolország, Portugália	433	3 457	99	8,0	28 544
Ázsia	161	1 922	55	11,9	28 680
Afrika	89	843	29	9,5	34 375
Egyesült Államok	94	1 715	56	18,2	32 522

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

A többnapos külföldi utaknál lényegesen nagyobb tömeg utazott csupán egy napra külföldre, elsősorban a határok menti területekről a szomszédos országok valamelyikébe. Ezek az utak zömmel bevásárlási vagy munkavállalási célú ingázással¹ történtek, a turisztikai motiváció ebben alig jelenik meg, a hazai kiskereskedelmi és szolgáltatói piacról – és így a költségvetés adóbevételeiből – viszont ugyancsak hiányzik ez a kereslet.

A lakosság egynapos külföldi utazásainak kiemelt mutatói 2023-ban

Mutató Célország	Utazások száma, ezer	Kiadások milliárd forint	Napi költés forint
Mindösszesen	12 905	322	24 974
Ausztria	5 530	179	32 280
Szerbia	524	17	32 282
Szlovákia	3 784	59	15 532
Románia	979	28	28 731
Horvátország	611	10	16 201

¹ A nemzetközi szakirodalom ezt a jelenséget „shuttle trade”-nek nevezi.

Szlovénia	703	12	17 642
Ukrajna	729	17	23 108

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Azt mindenképpen érdemes végig gondolni, vajon az egy, vagy többnapra utazók kiadásainak súlypontja miért esik belföld helyett egyaránt külföldre? Elismerve persze azt, hogy kétségtelenül pozitív jelentősége van annak, hogy növelheti a lakosság egy részének komfort érzetét és életminőségét, ha rekreációs igényét külföldi utazással, más népek, kultúrák megismerésével, kapcsolat teremtéssel elégítheti ki, ám az ilyen igények belföldön tartásának vállalkozói, költségvetési szempontból is meglehetnének az előnyei.

A belföldre és külföldre irányuló vásárlóerő 2023-ban, milliárd forint

Irány	Többnapra	Egy napra	Együtt
Belföldre	632	218	850
Külföldre	1 263	322	1 583
Összesen	1 895	540	2 433

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

5. A turisztikai szálláshelyek teljesítménye

A Központi Statisztikai Hivatal 2024. májusa óta – *korábbi ígérekhez képest ugyan megkésve, de végre* – már bevételi és foglaltsági adatokat, valamint ehhez kapcsolódó mutatókat is részletesen közöl nem csupán a kereskedelmi, hanem a magán és egyéb szálláshelyekre² is, igaz a visszatekintés ez utóbbiak esetében csak 2021. évig lehetséges, ám havonkénti részletezést is lehetővé tesz.³

A turisztikai szálláshelyek között az utóbbi években jelentős volt a magánszálláshelyek térnyerése, ami már a kapacitás bővülés adataiban is jól tükröződik. Ma már a rendelkezésre álló szobák 40 százaléka ezekben található.

² **Magánszálláshely** a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény alapján az a nem kizárólag szálláshely-szolgáltatás folytatása céljából, magánszemély vagy egyéni vállalkozó által hasznosított lakás vagy üdülő, illetve azok egy lehatárolt részének és hozzátartozó területének hasznosítása, ahol a szobák száma legfeljebb nyolc, és az ágyak száma legfeljebb tizenhat.

Egyéb szálláshely a nem kizárólag szálláshely-szolgáltatás folytatása céljából létesített épületben, de szálláshely-szolgáltatási céllal és nem magánszemély vagy nem egyéni vállalkozó által hasznosított, önálló rendeltetési egységet képező épületrész, ahol az egy szobában található ágyak külön-külön is hasznosításra kerülhetnek, illetve a szobák száma legfeljebb huszonöt, és az ágyak száma legfeljebb száz.

³ A KSH „áramvonalasított”, az NTAK-tól átvett adatállományokból felépített adatbázisáról készített „használati útmutatót” lásd a Menedzser Praxis Szakkiadó és Gazdasági Tanácsadó Kft. „Vállalkozói Értésítő – Turizmus-vendéglátás” c. kiadványának 2024. júliusi számában.

Egyes turisztikai szálláshelyek kiemelt mutatói

Időszak	Mutató	Szálloda		Panzió		Magánszálláshely	
		2022.	2023.	2022.	2023.	2022.	2023.
Éves átlag	Egységek száma ⁴	841	896	921	939	18063	21865
	Szobák száma	61793	64577	14671	14536	35569	40793
	Foglaltság, %	51,3	53,6	29,7	28,5	..	..
	Átlagár, Ft	29964	34675	18122	21310	20446	24253
Január	Egységek száma	865	831	991	905	11050	13026
	Szobák száma	53977	54280	11989	11257	29463	30393
	Foglaltság, %	32,5	41,1	17,8	19,8	..	..
	Átlagár, ft.	23819	31354	14623	18453	15694	21639
Augusztus	Egységek száma	989	1011	1239	1198	27678	31547
	Szobák száma	62255	64560	14698	14539	68062	72375
	Foglaltság, %	65,6	66,9	46,2	43,7	..	..
	Átlagár, ft.	35064	41349	22752	25708	25062	29126

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

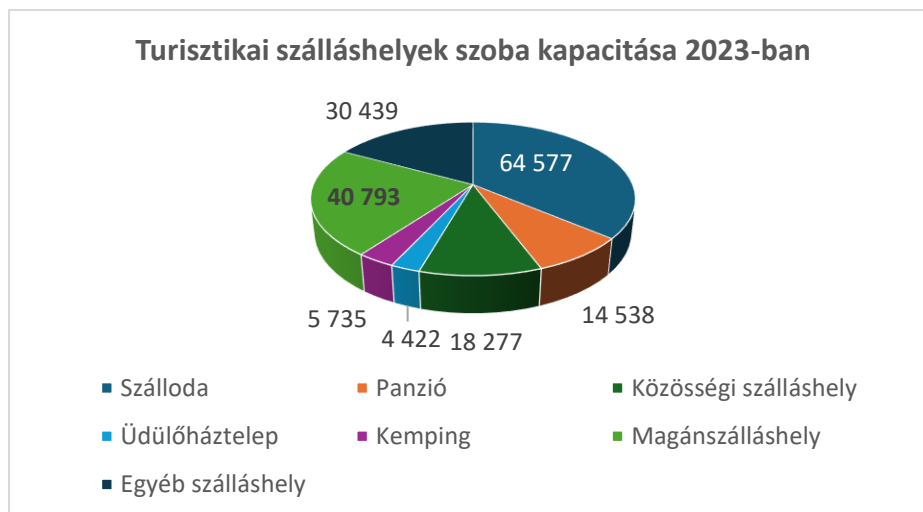
A szállodák szobakapacitása 5 százalékkal nőtt, az átlagos üzemméret 64 szoba volt, a panziók üzemmérete 12 szoba, a magánszálláshelyeké 2 szoba. Jelentősen nőtt a magánszálláshelyek kapacitása, a vendéglátóké és a szobáké egyaránt, a panzióké nem változott egy év alatt.

Turisztikai szálláshelyek kapacitása (a július 31.-i állapot szerint)

Szállástípus	Mutató	Egységek		Szobák		Férőhelyek	
	Év	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Kereskedelmi szálláshelyek		3 049	3 013	102 137	107 549	299 698	307 479
Ebből: Szálloda		983	1 008	61 793	64 577	149 483	150 368
Panzió		1 247	1 196	14 671	14 538	35 303	35 291
Községi szálláshely		351	345	16 546	18 277	41 365	42 457
Üdülőháztelep		213	210	4 564	4 422	15 402	15 517
Kemping		255	254	4 563	5 735	58 145	63 846
Magán- és egyéb szálláshelyek		27 149	30 672	67 297	71 232	224 744	256 967
Ebből: Magánszálláshely		18 068	21 865	35 569	40 793	124 733	156 098
Egyéb szálláshely		9 081	8 807	31 728	30 439	100 011	100 869
Turisztikai szálláshelyek összesen:		30 198	33 685	169 434	178 781	524 442	564 446

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

⁴ A szálláshelyek egy része csak idényszerűn működik, ez az éves átlagot csökkenti.

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Bár a turisztikai szálláshelyek összesített vendégforgalma csak néhány tized százalékkal volt magasabb, mint 2019-ben, bevételeik azonban az inflációs folyamatok és a gyengülő forint hatására már 2022-ben lényegesen meghaladták azt, 2023-ra pedig újabb közel 40 százalékos növekedést értek el, átlépve a **800 milliárd forintos** határt.

A kereskedelmi szálláshelyek 2023-ban 661 milliárd, a **magánszálláshelyek** 144 milliárd forint bevételt könyvelhettek el. Ez utóbbiak 2022 óta tartó **térnyerése**, 30 százalékos részesedése a belföldi és külföldi vendégforgalomból, és 18 százalékos részesedése a bevételekből **látványos volt**. A belföldi vendégektől származott az összes bevétel 46 százaléka. A szállodákban realizálódott az összes bevétel közel háromnegyede.

A turisztikai szálláshelyek bevételeinek szolgáltatások szerinti összetétele a belföldiek, illetve a külföldiek esetében lényegesen eltér. **A belföldiek szállásdíj aránya** 71 százalék, ezen kívül 23 százalék volt a vásárolt vendéglátó szolgáltatások aránya, és 6 százalék a többi szolgáltatásoké. **A külföldiek** ezzel szemben kiadásaik 81 százalékát fordították szállásdíjakra, 14 százalékát vendéglátásra, és csupán 5 százalékát a szálláshelyen belüli más szolgáltatásokra. A szállodáknál a külföldiek esetében 76 százalék a szállásdíj, és 18 a vendéglátás részesedése. **A magánszálláshelyeken** lényegében csak szállásdíj fordult elő, a többi szolgáltatás szinte véletlenszerű. Feltűnő, hogy **a magánszálláshelyek átlagárai és REVpar mutatói már meghaladják** az elvben hasonló kategóriát képviselő, de üzemméretük tekintetében nagyobb **panziók értékeit**, mivel a magánszálláshelyek jelentős része már jóval magasabb minőségű szállás lehetőséget biztosít, mint a panzió. Ez - különösen Budapesten - jelentős mennyiségben konkurencia lehetett a nem felső kategóriás szállodáknak is.

A belföldiek **SZÉP Kártyával** 41 milliárd forintért vásároltak szolgáltatásokat a turisztikai szálláshelyeken, ez az összes belföldi bevétel 11, a belföldi szállásdíjbevétele 16 százaléka. A szállodák esetében ez utóbbi arány 20,4, a magánszállásoknál 8,7 százalék volt. A SZÉP Kártya részesedés mindkét szállástípusnál csökkent egy év alatt kb. 10 százalékkal. A SZÉP Kártya rendszer további jellemzőire még részletesen kitérünk a 28. oldalon.

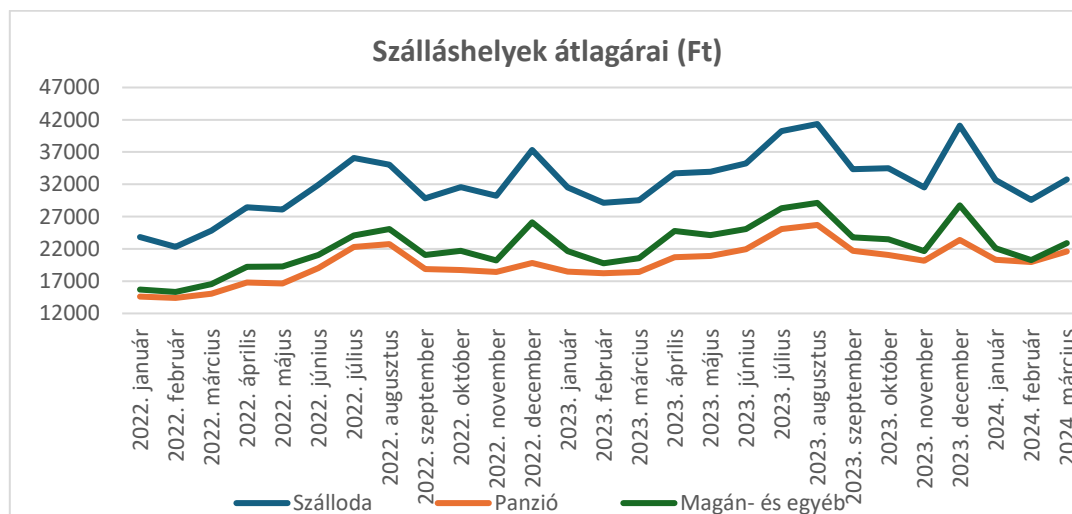
Egyelőre nem született összehasonlító vizsgálat a szálláshely szolgáltatás minőségéről, a szállodák még távolról sem teljeskörűen minősítettek, ezért nincs KSH adat csoportonként (az *_***** házak) bevételeiről, átlagáiról vagy foglaltságáról.

Turisztikai szálláshelyek bevételei 2023-ban, millió forint

Mutató	Mértékegység	Turisztikai szálláshelyek	Szállodák	Panziók	Magán-szálláshelyek
Szállásdíj belföldi	m Ft	260 390	157 535	19 122	65 306
Szállásdíj külföldi		353 801	251 994	9 333	73 686
Szállásdíj összesen		614 191	409 530	28 455	138 992
Vendéglátás belföldi		84 311	79 686	1 528	1 474
Vendéglátás külföldi		61 518	59 573	426	961
Vendéglátás összesen		145 829	139 259	1 954	2 435
Egyéb szolgáltatás belföldi		22 974	19 911	1 280	812
Egyéb szolgáltatás külföldi		22 354	19 267	344	1 571
Egyéb szolgáltatás összesen		45 327	39 178	1 625	2 384
Belföldi összes		367 675	257 133	21 931	67 593
Külföldi összes		437 672	330 834	10 103	76 218
Mindösszesen		805 348	587 967	32 034	143 811
SZÉP-Kártya		41 323	32 059	2 058	5 691
Egy vendégéjszakára jutó szállásdíj	Ft	14 883	19 372	11 912	10 945
REVpar		11 952	18 623	6 063	8 136
Egy szoba átlagára		28 458	34 675	21 310	24 253

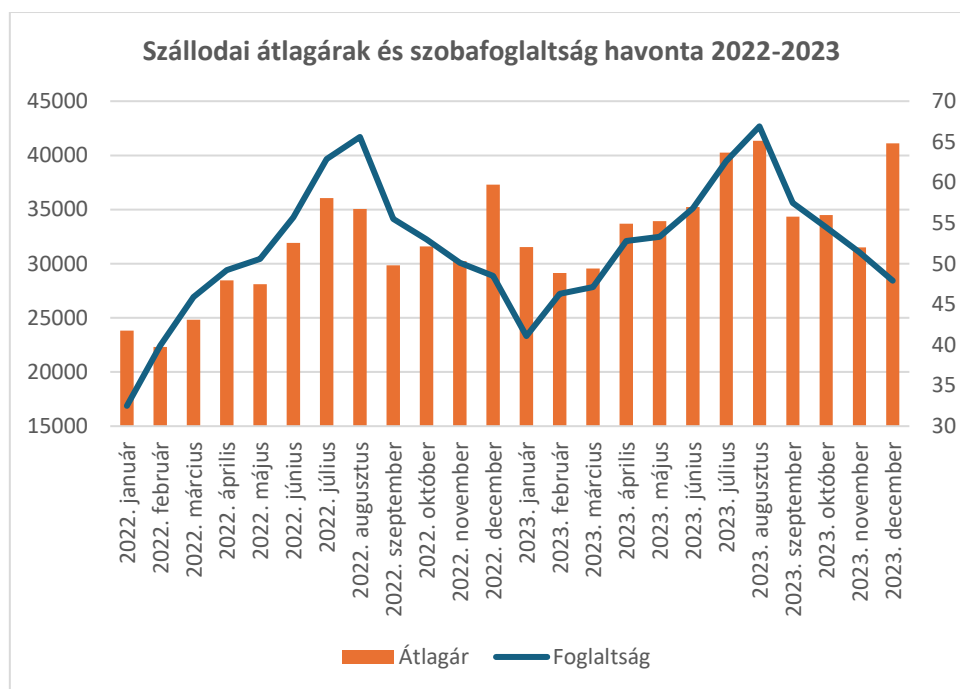
Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

A szállodák **kapacitás kihasználtsága** csak minimálisan javult, éves átlagban 51 százalékról 54 százalékra, a panziók 30 százalék alatti foglaltsága nem változott egy év alatt, a magánszálláshelyek foglaltságáról a KSH/NTAK nem közöl adatokat. A szállodák átlagárai egy év alatt 16 százalékkal emelkedtek, éves átlagban 30 ezerről közel 35 ezer forintra.

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

A szállodai átlagárak és a szobafoglaltság összevetésének természetesen tapasztalata, hogy mindkettő szezonális ingadozása nyári csúcserőteket és téli mélypontot mutat, ám december kimagasló átlagárai és közepes foglaltsági mutatói 2022-ben és 2023-ban is kilógnak ebből a sorból.

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

6. Budapest pozíciója az európai nagyvárosok között.

Budapest 35 európai város között – az STR⁵ adatbázisa szerint – alaposan elmozdult a legolcsóbb városok csoportjából, **a maga 118 eurós átlagárával erősen az európai középmezőnyben van.** A közvélekedés szerint komoly vetélytársa Prága Budapesthez nagyon hasonló áron kínálja szállodai szobáit, Bécs árai pedig csak 11 százalékkal voltak magasabbak.

A legdrágább város az STR statisztikákban európainak besorolt Tel-Aviv, majd Párizs és Genf következnek. Nyolc olyan város van, ahol a 2023. évi átlag szobaárak 200 euró fölött voltak.

A legolcsóbb európai városok 70 euróval Moszkva és Vilnius, de további 6 város (köztük Varsó, Pozsony) sem éri el a 100 eurót.

⁵ Az 1985-ben alapított STR amerikai, prémium adatbázis, elemzési és piaci betekintést nyújt a globális vendéglátóipar számára. Az STR-t 2019 októberében vásárolták meg a CoStar Group, Inc. (NASDAQ: CSGP) divíziójaként, amely a kereskedelmi és lakóingatlan-piacon az online ingatlanpiacok, információk és elemzések vezető szolgáltatója. 27 európai országra és azok 35 városára vonatkozó adatait (átlagár, REVpar és foglaltság) az STR European Hotel Review c. online kiadványában havonta hozza nyilvánosságra.

2022-2023 között 8 város árai emelkedtek több mint 30 százalékkal, a 15 százalékos európai átlaggal szemben, Budapest 20 százalékkal lett drágább. Csupán Moszkva és Genf voltak azok, ahol euróban számítva olcsóbban lehetett megszállni, mint egy évvel korábban.

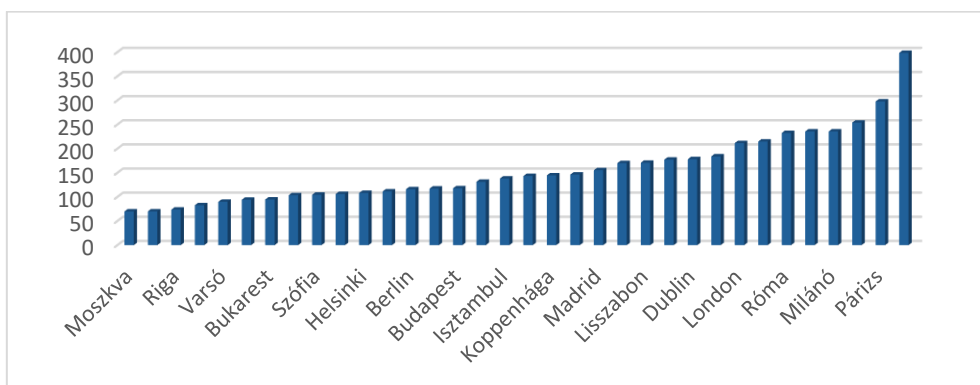
Átlagos szállodai szobaárak néhány európai városban 2023-ban (€)

no.	Város	2023	2022	2022=100
	Európai átlag	136,7	118,3	115,6

1	Moszkva	69,8	74,4	93,8
2	Vilnius	70	57,4	122,8
3	Riga	73,6	65	113,1
4	Szentpétervár	82,7	69	119,5
5	Tallinn	86,8	68,5	126,6
6	Varsó	89,8	67,9	132,3
7	Pozsony	94,1	79	119,1
8	Bukarest	94,6	74,2	127,0
9	Manchester	103,4	98,8	104,8
10	Szófia	104,5	83,9	124,6
11	Frankfurt	106	90,3	117,4
12	Helsinki	108,2	102,8	105,3
13	Belgrád	111,4	86,8	128,3
14	Berlin	115,8	100,8	114,9
15	Prága	117,2	91,8	127,7
16	Budapest	117,8	98,3	119,8
17	Bécs	131,2	100,7	130,3
18	Isztambul	138	103,2	133,7
19	Edinburgh	143,3	121	117,4
20	Koppenhága	144,6	118,1	122,4
21	Brüsszel	146,3	110,6	132,3
22	Madrid	155,3	126,9	122,4
23	Athén	170	141,3	120,2
24	Lisszabon	170,8	143,8	118,8
25	Baku	177,3	88	202,4
26	Dublin	178,1	154,4	115,3
27	Barcelona	183,9	143,1	128,5
28	London	211,5	179,9	117,6
29	Amsterdam	214,7	164,3	130,7
30	Róma	232,4	172,7	134,6
31	Zürich	235,6	204,9	115,0
32	Milánó	235,7	137,4	171,5
33	Genf	253,9	267,5	94,9
34	Párizs	297,8	239	124,6
35	Tel Aviv	398,5	340,8	116,9

Forrás: European Hotel Review (EHR) 2023

Néhány európai város átlagos szállodai szoba árai 2023-ban (€)

Forrás: European Hotel Review 2023

A szállodai szobafoglaltság esetében a szóródás jóval kisebb, 80 százalék feletti értékkel 4 európai város (Edinburgh, Dublin, Amsterdam, Barcelona) rendelkezik, Budapest a maga 70 százalékaival Prága és Bécs mögött 16., megelőzve olyan városokat, mint Athén, Pozsony, Bukarest, vagy éppen Tel-Aviv. Az európai átlag itt 69 százalék.

Érdekes összehasonlítani az STR és a KSH/NTAK szállodai átlagárakra vonatkozó adatait.

Az STR az un. közép és felső kategóriás szállodákat veszi figyelembe. A KSH/NTAK adatbázis a szállodák tekintetében – *a minősítések hiányosságai miatt* – nem tartalmaz a minőségre (osztályba sorolás) vonatkozó részletes adatokat. Ez csak részben magyarázat arra, hogy az STR értékek miért mutatnak szisztematikusan magasabb értékeket, mint a hazai statisztikák. Az STR adatok nettó, a hazai adatok bruttó átlagárak és persze a forgalmi adó mértéke sem egyforma az egyes országokban. Budapest 318 szállodájából az STR 91-gyel van szerződésben. A reprezentativitást illetően ez azt jelenti, hogy az egységeknél 29, a szobáknál 56 százalékos a részesedés. A szerződő szállodák bizonyos korlátok között térítésmentesen férnek hozzá az STR az EHR-ben publikálnál bővebb adatbázisához.

Szállodai átlagárak Budapesten 2023-ban, forint

Időszak	KSH/NTAK	STR/EHR
január	34 022	39 165
február	30 775	36 225
március	32 880	37 978
április	38 710	43 836
május	41 584	47 862
június	43 855	50 057
július	45 796	51 707
augusztus	47 717	54 245
szeptember	42 804	48 675
október	41 590	47 521
november	35 824	40 717
december	44 852	47 834

Forrás: a KSH Tájékoztatási Adatbázis és a European Hotel Review 2023 alapján saját szerkesztés

7. Turisztikai szálláshelyek SZÉP Kártya forgalma

A Széchenyi Pihenő (SZÉP) Kártya egy 2011.-ben elfogadott, de azóta jó néhányszor⁶ módosított kormányrendelet – 55/2011.(IV.12.) – és kapcsolódó jogszabályok alapján, 2012 óta, a szándékok szerint, a belföldi turizmus élénkítésének egyik fő motorja lehet, hiszen a felhasználók – ha munkáltatójuk szerződik a három kártyát forgalmazó bank (OTP, K&H, MHB) valamelyikével – számára adómentes jövedelmet biztosít. A SZÉP Kártya bevezetésével kapcsolatos egyik legfontosabb szabályozói cél a belföldi turizmus ösztönzése, továbbá az elfogadóhelyek (turisztikai szolgáltatók) bevételeinek növekedése volt.

A közvélekedés többnyire az, hogy a SZÉP Kártya a belföldi turizmus utóbbi éveinek egyik sikertörténete. Ha lenne elegendő információ, adat arról⁷, **hogyan is élénkíti a belföldi turizmust, segít-e itthon tartani a pihenni vágyó magyar turistákat, növeli-e a hazai szálláshely szolgáltatók, vendéglátósok, fürdők, szabadidő központok forgalmát**, érdemben megítélhető lenne, hogy mennyiben is beszélhetünk sikerről. Annyi bizonyos, hogy a SZÉP Kártya egy kétmilliót jóval meghaladó felhasználóval és több tízezres elfogadóhálózattal rendelkező termék, pontosabban fizetési eszköz.

A KSH adataiból kideríthető, hogy a turisztikai szálláshelyen realizálódó 2023. évi 368 milliárdos összes belföldi bevétel 11 százaléka köszönhető a SZÉP Kártyának. Az is kiderül, hogy a magánszálláshelyeken a 41 milliárdos kártyaforgalom 14 százaléka jelent meg és 2023-ban valamivel alacsonyabb a SZÉP Kártya részesedése. A teljes, 449 milliárdos kártyaforgalom 9 százaléka csapódott le turisztikai szálláshelyeken. 2022 és 2023 között enyhén, másfél-2 százalékkal csökkent a kártya súlya, szerepe a fizetési eszközök között. Arról nincs hozzáférhető adat, hogy a kereskedelmi és a munkahelyi vendéglátásban, más turisztikai szolgáltatóknál, vagy a kiskereskedelemben pontosan milyen szerep jutott a kártyának.

A 237/2023. (VI. 19.) Korm. rendelet értelmében 2023. augusztus 1. és december 31. között az élelmiszerboltok ismét elfogadhattak SZÉP Kártyát. A jogszabály csak az élelmiszerekre tette ezt lehetővé, azaz kizárta az alkohol és dohánytermékek SZÉP Kártyával történő fizetését. Ez természetesen vásárlóerőt vonhatott el a turizmustól. Az újabb, egyszeri alkalommal lehetővé vált plusz 200 ezer forintos, kedvezményes adózás melletti kártyafeltöltésnek fogyasztás növelő mivolta miatt kétségtelen „közérzet javító” hatása volt, ha arra nincs is bizonyíték, hogy ennek a turizmus lehetett a kedvezményezettje.

De mit is lehet tudni ma a – sajátos, inkább sporadikus, mint rendszeres, rendezett, transzparens – hivatalos kommunikáció alapján a SZÉP Kártyáról?

---

⁶ legutóbb a 237/2023. Korm. rendelet

⁷ A Magyar Turisztikai Szövetség Alapítvány (MTSZ) megbízása alapján a Destination Consulting Zrt. már 2020.-ban megállapította, hogy „ahhoz, hogy nyomon követhető legyen, hogyan járul ehhez hozzá a SZÉP Kártya, szükséges a SZÉP Kártya használatával kapcsolatos adatok gyűjtése és elemzése.”

A SZÉP Kártya rendszer éves összefoglaló adatai

Megnevezés	2014. év	2019. év	2022. év	2023. év
Elfogadó helyi szerződések ⁸	58 721	n.a ⁹	n.a	60 000
Munkáltatói szerződések	24 323	n.a	n.a	n.a
Kártyabirtokosok száma, ezer	1 056	n.a	n.a	2 700
Feltöltés összesen (mrd Ft)	76	161	356	445
Felhasználás (mrd Ft) ¹⁰	73	190	385	449

Forrás: MTÜ sajtó- és egyéb hivatalos közlemények

A fenti táblából hiányzó adatokon kívül is érdekes kérdések maradnak bőven. Az NGM, illetve az NTAK adataiból pillanatnyilag nem tudjuk, hogy

- **a különböző típusú elfogadóhelyeken**, szolgáltatóknál – szálláshely, vendéglátás (és annak fontosabb szegmensei), szabadidős szolgáltatóknál – mekkora összegek realizálódnak;
- **a kereslet regionálisan honnan hová áramlik** (mely turisztikai térségekben, településeken és milyen értékben használják fel a kártyákon lévő összegeket;
- **milyen az elfogadóhelyek regionális eloszlása**;
- a 55/2011.(IV.12.) Kormányrendeletben a TEÁOR '08 alapján részletezett **szolgáltatások**¹¹ közül melyeket, milyen értékben használtak fel a kártyatulajdonosok.

További **kutatásokat és szakmai konzultációt igényelnének** további kérdések tisztázása is, melyek eredményei minden turizmusban érintett vállalkozás üzleti tervezését is képes lenne jelentősen támogatni. Az alábbi kérdések megválaszolása a szakma és az ágazatirányítás közös érdeke tehát:

- Sok-e vagy kevés a kártyabirtokosok száma a több mint 4 millió munkavállalóhoz képest?

⁸ Az év végén

⁹ egyelőre nincs hozzáférhető adat

¹⁰ A hatályos jogszabály értelmében a SZÉP Kártya számlákon lévő összeg nem csak a feltöltés évében, hanem a következő években is felhasználható

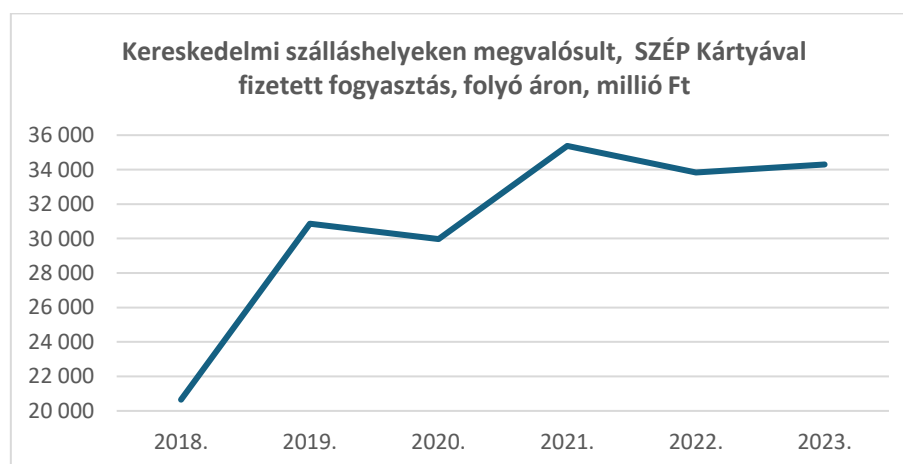
¹¹ így a keskenynyomközű vasúton történő személyszállítás - Belvízi személyszállítás - Szállodai szolgáltatás¹¹ - Üdülési, egyéb átmeneti szálláshely-szolgáltatás - Kempingszolgáltatás - Éttermi, mozgó vendéglátás - Egyéb vendéglátás - Szabadidős, sporteszköz kölcsönzése - Utazásközvetítésből belföldi szálláshely foglalása és belföldi utazás foglalása - Utazásszervezésből belföldi előre összeállított utazási csomagok értékesítése - Egyéb foglalásból az idegenvezetés - Sport, szabadidős képzés - Egyéb humán-egészségügyi ellátásból a fizioterápiás szolgáltatás, a dentál-higiéniai kezelés, a diagnosztikai szolgáltatás, a terhesgondozás és az egyéb, máshová nem sorolt humán-egészségügyi ellátás - Előadó-művészet - Múzeumi tevékenység - Növény-, állatkert, természetvédelmi terület működtetése - Sportlétesítmény működtetéséből a sportpályák bérlete, uszodabelépő és -bérlet értékesítése - Sportegyesületi tevékenység - Testedzési szolgáltatás - Egyéb sporttevékenységből a verseny- és lovaglóistállók tevékenysége, a sporthorgászat és a sportesemények, a szabadidős sportrendezvények nevezési, regisztrációs díja - Vidámparki, szórakoztatóparki tevékenység - Máshová nem sorolt egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenységből a szabadidőparkés strandszolgáltatás, sípálya és sporthajókikötő szolgáltatásai, valamint a szabadidős létesítmény működtetője által nyújtott, a pihenést, szabadidőt szolgáló eszközök kölcsönzése - Fizikai közérzetet javító szolgáltatás

- Sok-e vagy kevés az élő munkáltatói szerződés a működő társas vállalkozások számához képest?
- Kirajzolódnak-e azok a jellemző munkáltató csoportok, amelyek már felfedezték a kártyát és azok is, akik még nem.
- Milyen ágazatokat és munkáltatói rétegeket (KKV-kat) lehet bevonni a rendszerbe?
- Hogyan változnak évről évre a fel nem használt összegek?
- A munkavállalók milyen arányban (értékben és személyesen) választják a SZÉP Kártyát a más cafeteria elemek mellett?
- Melyek azok a szolgáltatások, amelyekre ugyan felhasználható a SZÉP Kártya, de jellemzően nem, vagy elhanyagolható mértékben jelentek meg a költség elemek között?

Megfelelő kommunikáció hiányában azonban jelenleg a kibocsátó bankok által a MTSZA számára biztosított adatállományok kevésbé teszik lehetővé releváns következtetések levonását arról, hogy a SZÉP Kártyáról felhasznált összegek pontosan hol, mely térségekben, régiókban kerülnek felhasználásra. Egy jól átgondolt, részletes és rendszeres banki adatszolgáltatás lehetővé tenné, hogy **a kormányzat és a szakmai közvélemény folyamatosan valós, tényeken alapuló képet kapjon a SZÉP Kártyával rendelkezők preferenciáiról, fogyasztási szokásairól – arról pl., hogy milyen arányban költenek SZÉP Kártyával lakóhelyükön vagy attól távol –, és ezeken keresztül a SZÉP Kártya hazai turizmusra gyakorolt hatásáról.**

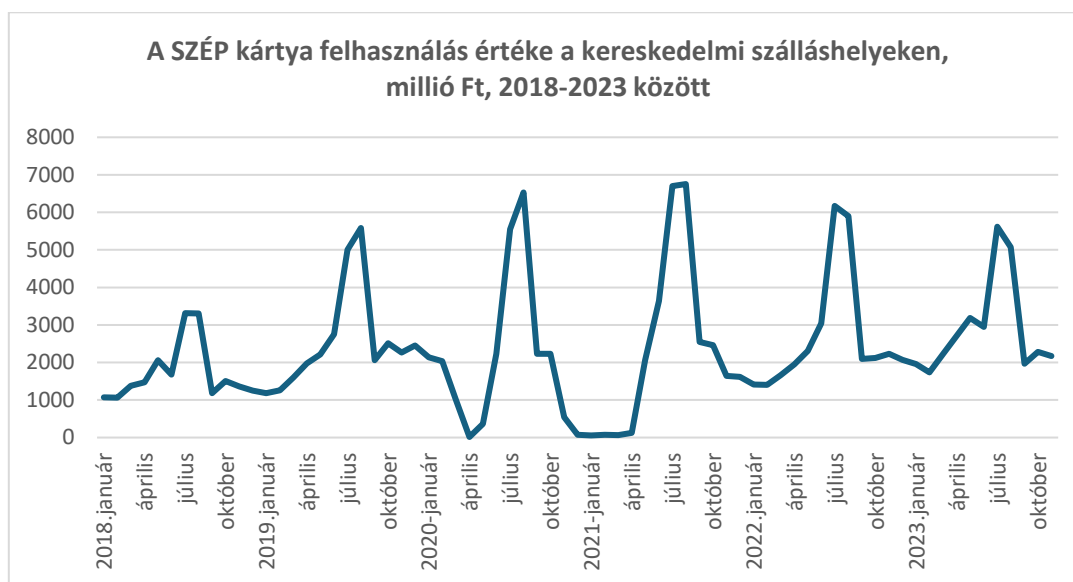
A felvetett vizsgálatok lefolytatása és az eredmények publikálása egybeesik a MTSZA létrehozásakor megfogalmazott céllal, hogy előmozdítsa a hazai turizmus fejlődését, minőségi megújulását, többek között a kutatások, elemzések, információs és tájékoztatási szolgáltatások, szakértői és szakmai tanácsadási tevékenységek információhoz való hozzáféréseinek biztosításával.

Az elmúlt években igencsak hullámozóan alakult **a SZÉP Kártya kereskedelmi szálláshelyeken való felhasználásának** értéke. Éves összevetésben az látszik, hogy miután 2018 és 2019 között volt egy 50 százalékos ugrás, a legmagasabb 2021. évben volt, 35 milliárd forinttal, de a 2023. évi felhasználás éppen csak meghaladja a 2022. évit, de nem éri el a 2021. évi értéket.

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

2023. nyarán folyóáron alacsonyabb volt a SZÉP Kártya érték, mint négy évvel korábban, pedig ilyen távú összehasonlításban igencsak nagy volt az infláció, vagyis volumenében sokkal kevesebb szolgáltatást lehetett vásárolni ugyanannyi összegért. A nagy havonkénti ingadozás mögött a szezonális hatás, a rapid módon és többször fogantatosított szabályzóváltozások és az infláció is szerepet játszottak.

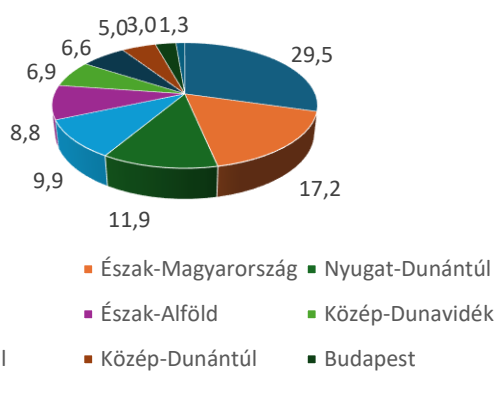
Forrás: KSH STADAT Adatbázis alapján saját szerkesztés

A turizmus számára az az ismételt változtatás, hogy 2024. január 1-től már nem lehet élelmiszervásárlásra felhasználni, azt eredményezheti, hogy a SZÉP Kártya legalább folyóáron, vagy azon túl behozza több éves lemaradását. Kérdés persze, hogy az utóbbi évek reálbér csökkenési folyamatok megállnak-e, visszafordulnak-e, és ez milyen hatással lehet a lakosság fogyasztási prioritására és abban a rekreáció, a turizmus helyére.

A teljes kereskedelmi szálláshelyi SZÉP Kártya felhasználás 87-90 százaléka a szállodákban, 9-10 százaléka a panziókban kerül felhasználásra, a többi szállástípus elhanyagolható arányban részesül. A magán- és egyéb szálláshelyek szerényebb szerepet játszanak. A kártyabevétel 14 százaléka csapódik le náluk, és belföldi bevételeik 8-9 százalékát köszönhetik a kártyának.

A kereskedelmi szálláshelyek közül valamivel több, mint 2 ezer, kb. a kétharmaduk fogad el SZÉP Kártyát, a legtöbb a Balaton térségében (320 felett), Észak-Magyarország és a Nyugat-Dunántúl térségében. Budapesten az elfogadóhelyek száma meghaladja a 150-et. A SZÉP Kártyák felhasználása is a Balaton térségben a legmagasabb, ezt követi az Észak-Magyarország, Nyugat-Dunántúl és a két alföldi régió. Budapest részesedése mindössze 3 százalék, éppen a fele annak, mint amit az elfogadóhelyek száma képvisel.

A SZÉP kártya felhasználások megoszlása a kereskedelmi szálláshelyeken, turisztikai régiók szerint, %

Forrás: KSH STADAT Adatbázis alapján saját szerkesztés

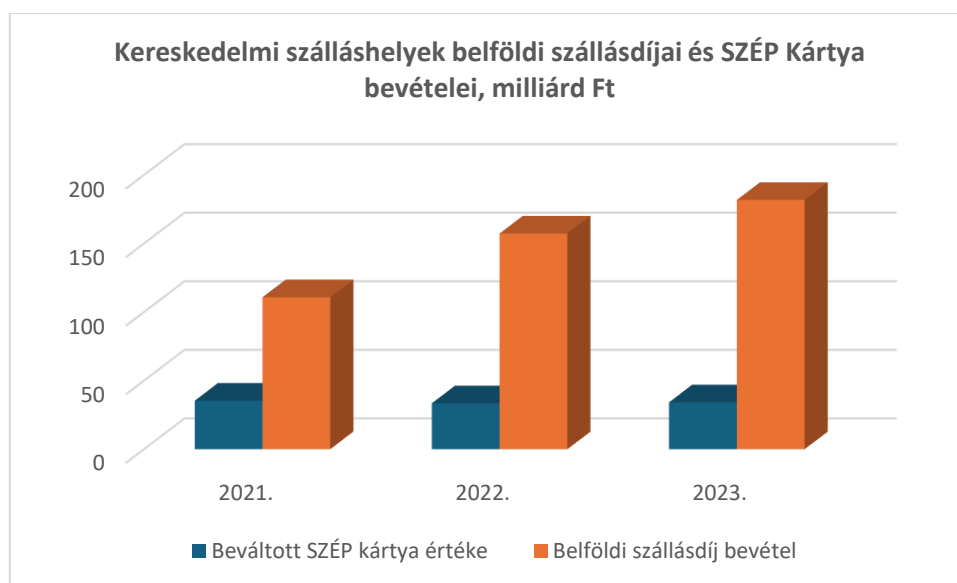
A kereskedelmi szálláshelyek belföldi forgalmát a járvány utáni visszaesést követően az átmeneti magához térés után tavaly újabb visszaesés jellemezte. Csökkent a vendégek és az általuk eltöltött idő, rövidült az egyébként is alacsony tartózkodás hossza. Igaz a szállásdíjbevételek és az egy éjszakára jutó szállásdíj is nőtt, ez azonban jelentős, a szálláshely szolgáltatásban is érvényesülő magas infláció miatt lehetett így. A szállásdíjbevételek egyre kisebb hányadát, 2021-ben egyharmadát, 2023-ban már csak 18 százalékát tették ki a SZÉP Kártyával fizetett összegek, úgy, hogy a kártyával fizetett értékek maguk is csökkentek. Mindebben nagy valószínűséggel az is szerepet játszik, hogy tavaly augusztus óta újra lehetett élelmiszert vásárolni a kártyával, így a nehezedő életkörülményekre a lakosság átmenetileg a turisztikai fogyasztás csökkentésével reagált.

Fontosabb Szép kártya jellemzők a turisztikai szálláshelyeken

Mutató	beváltott SZÉP-Kártya	belföldi szállásdíj	Belföldi vendéglátás	Belföldi egyéb szolgáltatás	Belföldi bevételek összesen	SZÉP Kártya aránya a belföldi szállásdíjból	SZÉP Kártya aránya az összes belföldi bevételből
Mértékegység	mrd Ft					százalék	
Szállástípus	2022.						
Turisztikai	39,6	227,0	70,3	20,4	317,6	17,5	12,5
Kereskedelmi	34,0	169,7	69,1	19,6	258,4	20,0	13,2
Magán- és egyéb	5,6	57,3	1,2	0,7	59,3	9,8	9,5
2023.							
Turisztikai	41,3	260,4	84,3	23,0	367,7	15,9	11,2
Kereskedelmi	35,6	195,1	82,8	22,2	300,1	18,3	11,9
Magán- és egyéb	5,7	65,3	1,5	0,8	67,6	8,7	8,4

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Az arányszámok alakulásában némileg az is szerepet játszhatott, hogy a számlázás során a szálláshelyeken a szállásdíjhoz tapadó egyéb vendéglátó- (pl. félpanzió) és szabadidős (pl. fürdő vagy wellness) szolgáltatásokért fizetett összegek nem különülnek el.

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Egy korábbi *Destination Consulting Zrt.* tanulmány megállapította, hogy kvantitatív kutatásuk szerint a megkérdezett kártyatulajdonosok egynegyede egyáltalán nem, további harmada pedig valószínűleg nem utazott volna belföldön, ha nem kapott volna SZÉP Kártya juttatást, ami arra utal, hogy a SZÉP Kártya valóban pozitív hatást gyakorol a belföldi utazásokra.

Kétségtelen, hogy a SZÉP Kártya bevezetése és mindinkább kivételezett helyzetbe hozása a cafeteria elemek között azt eredményezte, hogy a turizmus ágazat számára új fogyasztók jelentek és jelennek meg az egyes szolgáltatóknál, és ez az új fogyasztói réteg jelentheti a belföldi turizmus bázisának remélt további bővülését, ami hosszabb távon is bevételt biztosíthat a szektor számára.

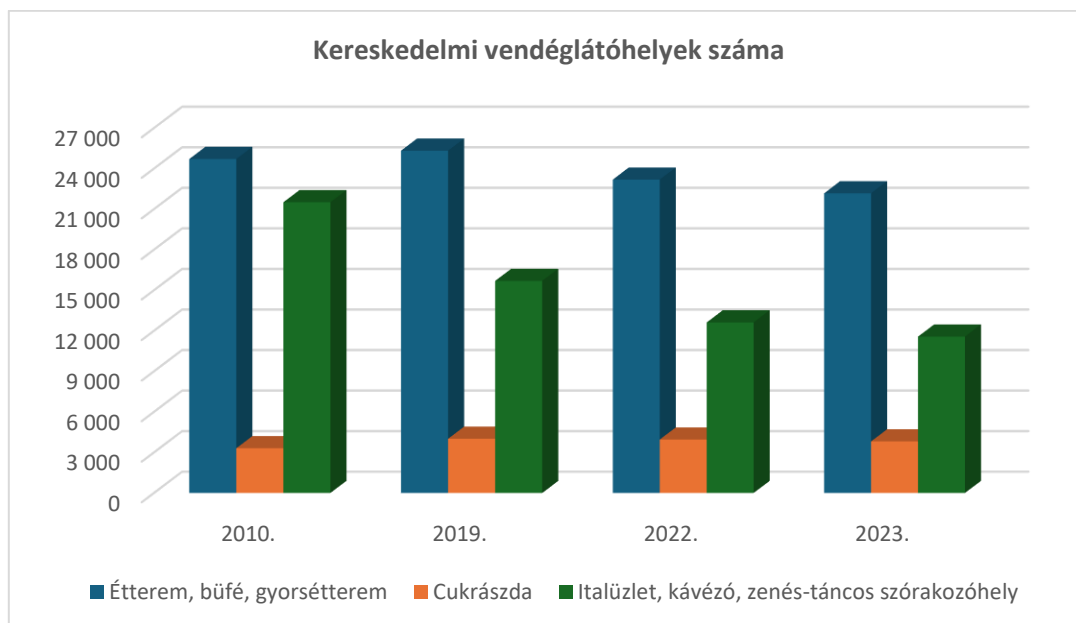
A fentiekben részletezett hiányosságok pótlása minden bizonnyal érdekes lenne a szolgáltató vállalkozók legkülönbözőbb csoportjai, de a rendszert „felügyelő” kormányzati szférának is „az adatalapú döntések” meghozatalában. **Hasznos lenne, ha az NGM – a társadalmi párbeszéd jegyében – közel engedné adatbázisaihoz a turisztikai szakmai szervezeteket, gazdaságelemzőket, kutatókat, a sajtó munkatársait, hogy választ tudjanak majd adni ezekre és más érdekes kérdésekre is.** Mindezt nem csupán a SZÉP Kártya, hanem a szálláshely-szolgáltatás egésze esetében is.

8. A vendéglátás szerepe

A kereskedelmi vendéglátás szolgáltatásának az a hányada, amelyet a külföldiek, illetve a lakosság lakóhelyén kívül vesz igénybe minden bizonnyal, mint turisztikai fogyasztás vehető

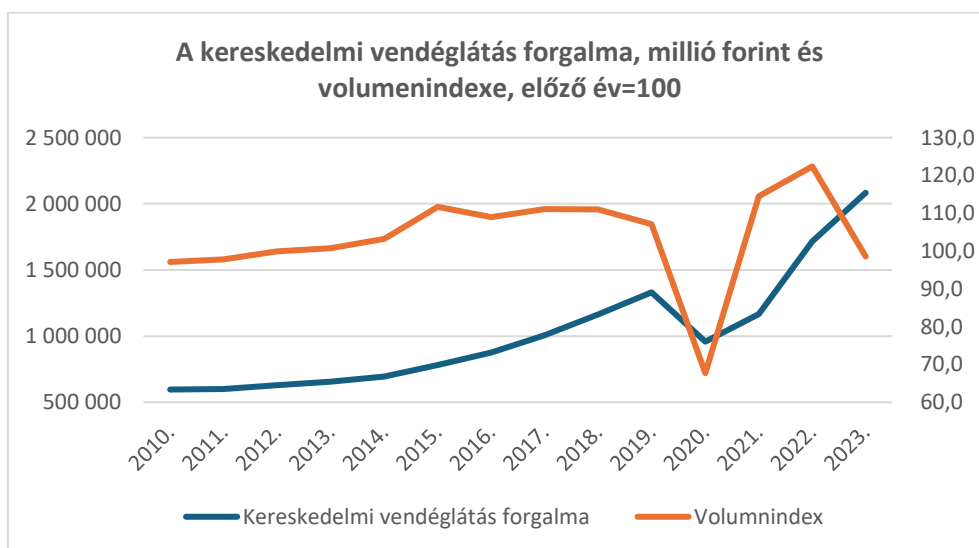
figyelembe. Ilyen részletes adat a hivatalos statisztikai rendszerben nincs és ilyen piackutató felmérések sem közismertek, mégis érdemes egy pillantást vetni a kereskedelmi vendéglátás egészére.

Az ágazat 2019 után érzékeny veszteségeket szenvedett, sok vállalkozás hagyott fel a tevékenységgel, amit többségük azóta sem indított újra. Valamennyi típusban csökkent az üzletek száma, és ez a folyamat 2023-ban sem állt meg, nagy volt a fluktuáció, miközben sok üzlet szűnt meg, sok új, a korábbiaknál magasabb színvonalat nyújtó, új trendeket teremtő üzlet nyílt meg.

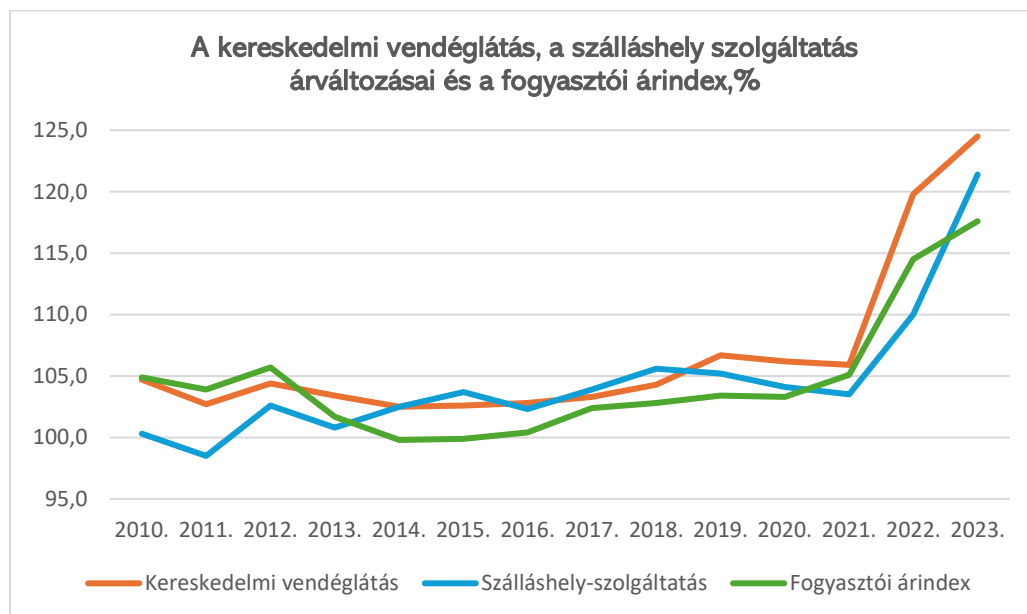
Forrás: KSH STADAT Adatbázis alapján saját szerkesztés

Az összességében fogyatkozóknak látszó folyamat nem jelentette a kereslet, így az ágazat teljesítményének drasztikus visszaesését. A folyóáras adatok már 2022-ben és 2023-ban is meghaladták a 2019-es értékeket.

Forrás: KSH STADAT adatbázis alapján saját szerkesztés

2023-ban a fogyasztás volumene azonban alatta maradt az egy évvel korábbinak. Ez azt is jelzi, hogy a lakosság nem csupán turisztikai utazásaiban volt visszafogottabb, de a kereskedelmi vendéglátás lakóhelyi fogyasztása is egyik szenvedője volt a 2023-as év kedvezőtlen gazdasági eseményeinek.

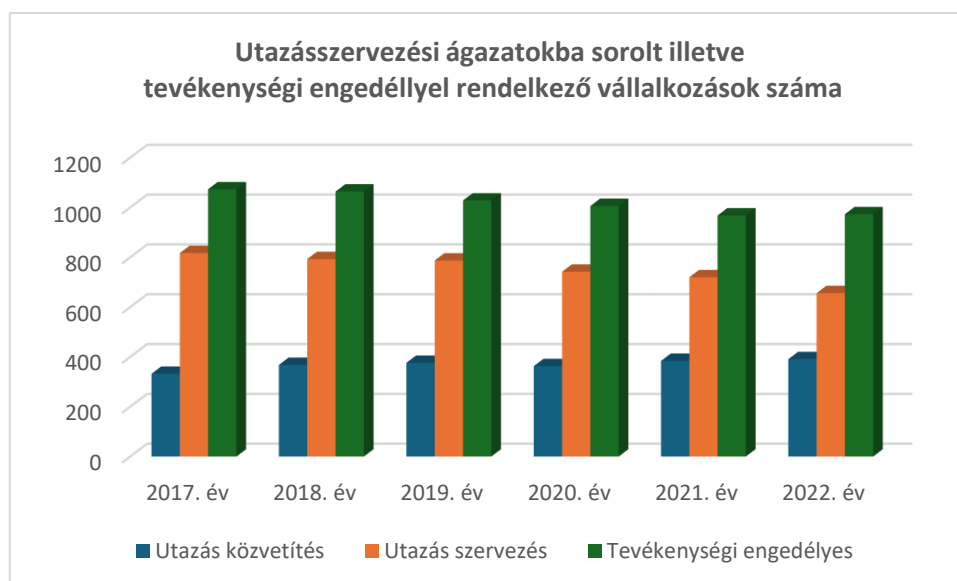

Forrás: KSH STADAT Adatbázis alapján saját szerkesztés

9. Utazásszervezés

Nyilvános adatbázisai közül a STADAT-ban a KSH viszonylag kevés adatot közöl az utazásszervezésről és a referencia évhez képest azt is meglehetősen lassan. 2023-ról például majd csak 2024. szeptember 13-án. A Tájékoztatási adatbázisban pedig egyáltalán nincs ilyen fejezet.

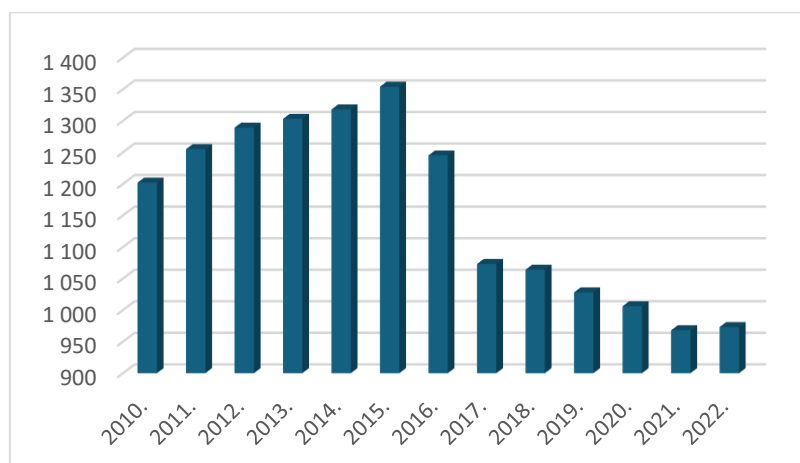
Utazásszervezéssel, illetve közvetítéssel számos olyan vállalkozás is foglalkozik, akiknek nem ez a fő üzleti tevékenysége. Nyilvántartásukat Budapest Főváros Kormányhivatala vezeti. Az adatszolgáltatók körének megállapítása ennek alapján történik. Az a tapasztalat, hogy 2017 óta az utazásszervezés ágazatba soroltak száma csökken – több mint nyolcszázról 660 alá –, az utazásközvetítésbe soroltaké növekszik, 332-ről 390 fölé. Arról nincs hozzáférhetővé tett adat, hogy az utazásszervezők mekkora hányada foglalkozik közvetítéssel is, valószínű, hogy lényegében véve döntő többségük.

Forrás: KSH STADAT Adatbázis alapján saját szerkesztés

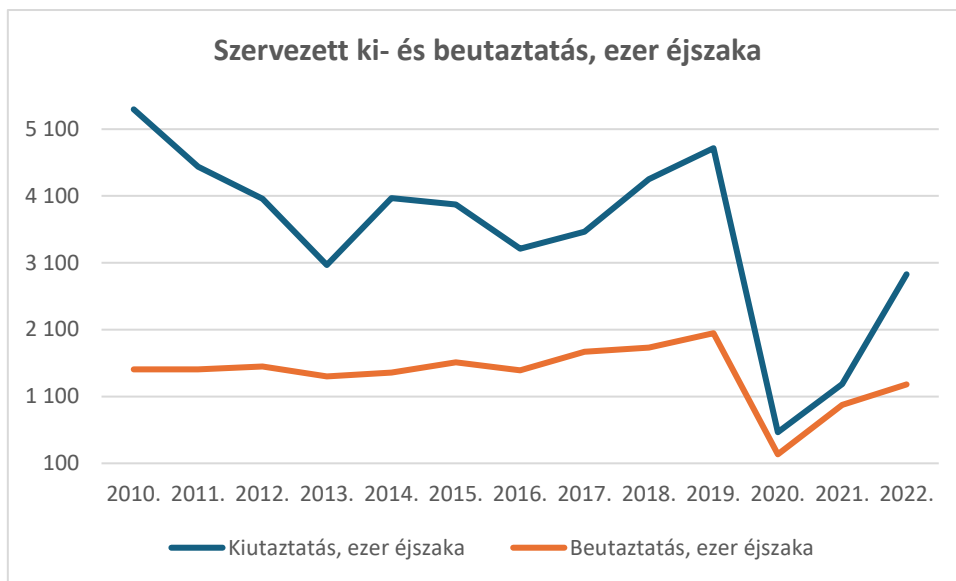
Az árbevétel adatok – amelyeket csak külön felhasználói kérésre bocsát rendelkezésre a KSH – jól tükrözik azt a helyzetet, hogy az ágazatba sorolt vállalkozások az utazásszervezés mellett számos más tevékenységből is szerzik bevételeiket, valamint, hogy más ágazatokban működő vállalkozások is foglalkoznak utazásszervezéssel. A tevékenységet ténylegesen végzők nettó árbevételük 25-60 százalékát realizálják az utazásszervezés révén, és ez a körülmény évről évre változik.

Az utazásszervezői és közvetítői engedéllyel rendelkezők száma

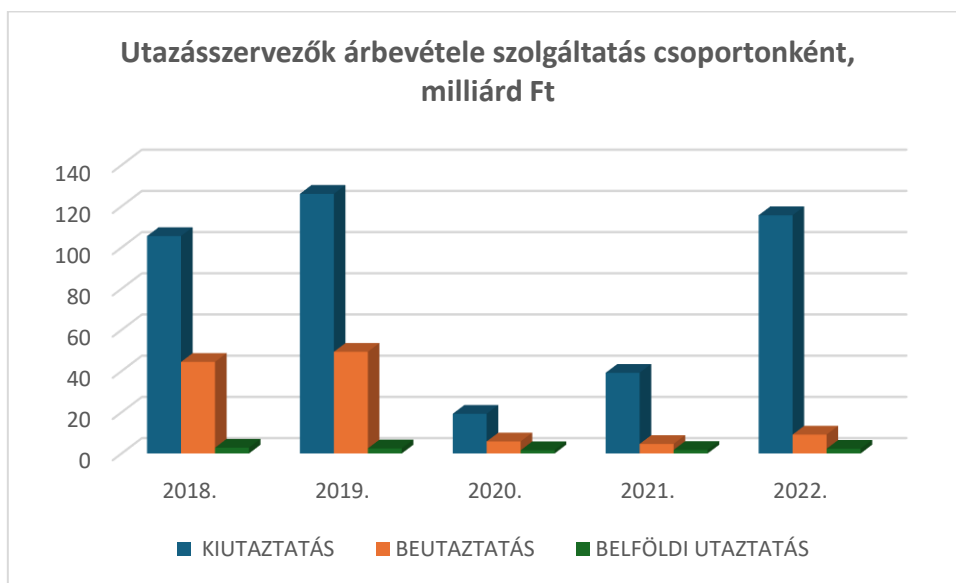
Forrás: KSH STADAT Adatbázis alapján saját szerkesztés

Az utazásszervezők a piac igényeihez igazodva egyre inkább döntően a kiutaztatásra fókuszálnak, a beutaztatás ehhez képest szerényebb, a belföldi utaztatás szinte elhanyagolható szerepet kap. Mindkettő 2019-ben érte el csúcspontját, utána drasztikus visszaesésnek lehettünk tanúi és 2022-ben még csak a kettőezert éves közepének szintjét sikerült csak elérni.

Forrás: KSH adatok alapján saját szerkesztés

A kiutaztatás dominanciája jól nyomon követhető az árbevételek alakulásában is. A lakosság belföldi utazásaihoz alig veszi igénybe az utaztatók szolgáltatásait, inkább a szálláshely közvetítésre szorítkozik.

Forrás: KSH adatok alapján saját szerkesztés

A külföldre utazás során az utazási csomagok a népszerűek, az azon kívüli szolgáltatások árbevétele az előbbiek egyharmadát sem éri el. Az egymás szolgáltatásainak közvetítéseiről, valamint a menetjegyek értékesítéseiről kapott jutalékok súlya a 10 százalékot sem éri el.

Utazásszervező vállalkozások árbevétele, milliárd Ft

Év tevékenység	Saját szervezésű csomagok	Utazási csomagon kívül	Jutalékok	Utazás szervezés összesen	Összes nettó árbevétel
2018	144	41	13	198	527
2019	162	45	15	222	383
2020	24	9	7	40	153
2021	42	17	2	62	174
2022	119	63	5	187	326

Forrás: KSH adatok alapján saját szerkesztés

A 2023. év adatainak nyilvánosságra kerülése után derül majd ki, hogy az ágazat utolérte-e már magát. Igaz-e a feltételezés, hogy az utazók egyre nagyobb hányada fordul az egyéni megoldások felé részben az információs technológiák fejlődése adta lehetőségek, az utazók „felnőtté válása”, részben az infláció ágazati begyűrűzése miatt, talán pedig azért, mert a vállalkozások működési hatékonysága csappant meg, szűkítve ezzel a piacot. Vagy nincs már baj és az egyre jobban koncentrálódó vállalkozások egy szűkülő körű, de vásárlóerejében erősödő rétegnek köszönhetően újra szépen megélnek.

10. A fürdők turisztikai szerepe

A fürdők iránti kereslet egy része is joggal sorolható a turisztikai szolgáltatások iránt megnyilvánuló érdeklődések közé. A KSH 2023. évet érintő adatai csak 2024. augusztus 12.-én frissülnek majd.

2010 és 2019 között jelentősen, de 2019 óta is gyarapodott a fürdők száma, befogadó képessége és árbevétele, személyforgalma azonban 2019 után visszaesett. Gyógykezelés a fürdők negyedében, egészségmegőrző szolgáltatás felükben, kereskedelmi és vendéglátó szolgáltatás viszont közel 70 százalékukban elérhető.

Érdekes, hogy az árbevétel egyharmadát sem érte el a csak fürdőszolgáltatásból származó bevétel. Egyre gyakrabban kapcsolódik a szolgáltatások közé a szálláshely szolgáltatás, 2022-ben ezek súlya már 44 százalék volt. Ugyanakkor szerénynek mondható az az összeg, ami a SZÉP Kártyával történő fizetés révén keletkezett (9 %). Ennek csak alig több mint fele volt a gyógyászati szolgáltatások értékesítéséből származó bevétel. Annyit érdemes megjegyezni, hogy ameddig a TB alapú szolgáltatást igénybe vevőket nem, de a lakóhely szerinti településen fürdőszolgáltatást igénybe vevőket, mint egynapos turistákat mindenképpen turisztikai keresletnek érdemes minősíteni.

A fürdők főbb jellemzői, forgalma és a fürdők által nyújtott szolgáltatások				
Megnevezés	Év	2010	2019	2022
Fürdők jellegük szerint				
Állandóan üzemelő		260	348	331
Idényszerűen üzemelő		130	125	108
Összesen		390	473	439
Fürdők típusok szerint¹²				
Gyógyfürdő		98	115	104
Termálfürdő		104	157	140
Élményfürdő		102	198	193
Strand		148	231	215
Uszoda		99	133	135
Tanuszoda		159	179	176
Egyéb fürdő		54	12	6
A fürdők napi legnagyobb befogadó-képessége (fő)		518 753	867 262	820 369
A medencék vízfelülete (m ²)		396 690	580 999	559 519
A fürdők személyforgalma (ezer fő)		29 489	42 051	33 651
ebből: OEP támogatott		2 777	2 119	1 292
A fürdők árbevétele (m Ft)		33 004	182 965	197 917
ebből: fürdőszolgáltatásból származó árbevétel (m Ft)		..	57 752	60 686
Gyógyászati és egészség-megőrző szolgáltatásból származó árbevétel (m Ft)		..	12 756	10 102
Szálláshely értékesítéséből származó árbevétel (m Ft)		..	69 513	87 904
Széchenyi Pihenő Kártyával történő fizetés (m Ft)		..	16 557	18 485
Fürdő, amelyben igénybe vehető				
Orvosi vizsgálat		86	102	79
Gyógykezelés		103	141	115
Egészségmegőrző (wellness) szolgáltatás		102	258	225
Kereskedelem, vendéglátás		..	307	300
Szauna		244	..	..
Szépészeti szolgáltatás (fodrászat stb.)		..	131	109
Egyéb szolgáltatás		143	82	55

Forrás: KSH adatok alapján saját szerkesztés

1.1. Turizmus Szatellit Számlák (TSZSZ)

A TSZSZ a hivatalos statisztikai szolgálatban a turizmust érintő rendelkezésre álló adatokat szintetizáló modell. Összeállításának célja a turizmus keresleti és kínálati oldalának áttekintése, valamint a turizmussektor teljesítményének – amellyel hozzájárul a gazdaság egészéhez – bemutatása. A számbavétel kiterjed a látogatók utazáshoz kapcsoló áru- és szolgáltatás-

¹² Egy-egy fürdő több típushoz is tartozhat.

keresletére, a gazdaságon belül a turizmushoz kapcsolódó áru- és szolgáltatáskínálatra, illetőleg a turisztikai kínálat más gazdasági tevékenységekre tolvagyűrűző hatására is. Ez azt jelenti, hogy a turisztikai ágazatok a nemzetgazdaság egészében átlagosan 1,57 egységnyi bruttó termelést generálnak.

A jelenleg érvényes eljárás, amelyet a nemzetközi szervezetek is használnak, összhangban áll a magyarországi nemzeti számlákkal és a részletes statisztikai számviteli kerettel. Ez a rendszer lehetővé teszi a magyar turisztikai szektor kulcsfontosságú adatainak értékelését, például a jövedelemre és a foglalkoztatásra gyakorolt hatásokon keresztül.

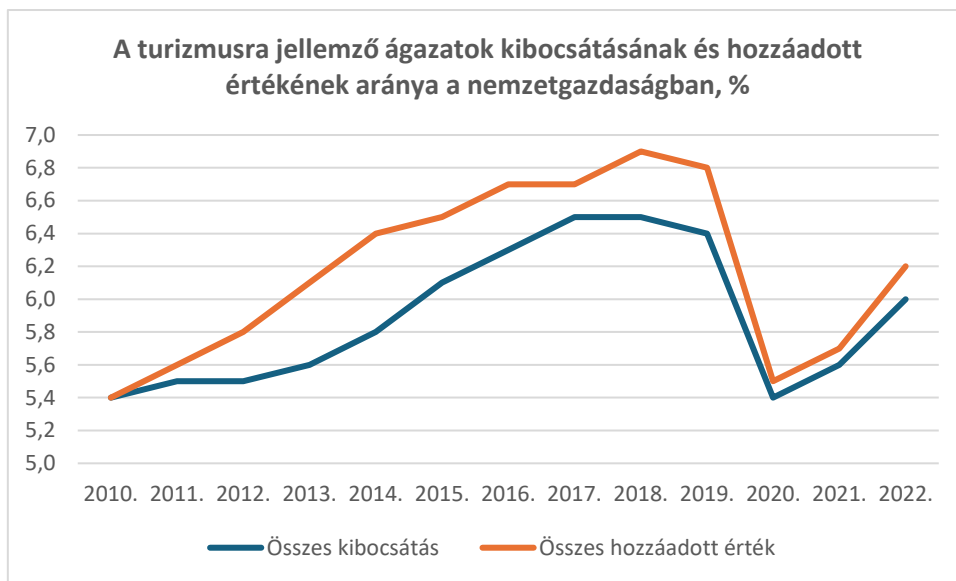
Az előállított szám adatok alapján bemutatatható a turizmus gazdasági jelentősége, és összehasonlítható a többi gazdasági területtel. A táblázatok a nemzetközi szervezetek – az ENSZ Turisztikai Világszervezete (UNWTO), az ENSZ Statisztikai Divíziója (UNSD), a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), valamint az Európai Unió Statisztikai Hivatala (Eurostat) – ajánlásainak figyelembevételével készültek, ezáltal más országokéval is összehasonlíthatók tartalom és felépítés szempontjából egyaránt. Az UNWTO és az OECD jelentetett meg összefoglaló adatokat ebben a témában, publikációikban a tagállamok legutolsó elérhető adatait tették közzé. A nemzetközi turisztikai szervezetek egyetértenek abban, hogy a következő tevékenységek tartoznak a turizmusiparba: szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás, vasúti, közúti, vízi, illetve légiforgalmi személyszállítás, személygépjármű-kölcsönzés, utazási irodák, utazásszervezők és egyéb foglalási tevékenységek, kulturális szolgáltatások, valamint sport- és szabadidős tevékenységek. Turizmushoz kapcsolódó egyéb ágazatok a gyógyfürdő-szolgáltatások és a szállítást kiséző tevékenységek. Ezek tevékenysége, eredményessége nagyban függ a turisztikai kereslet alakulásától.

2022-ben¹³ a teljes **nemzetgazdaság bruttó kibocsátásán belül** a turizmusra jellemző tevékenységek aránya még 6,0%, a multiplikátor hatásokat is figyelembe véve 9,4% volt. A turizmushoz köthető ágazatok **hozzáadott értékének** az aránya a nemzetgazdaság egészének 6,2%-a volt, ez a tolvagyűrűző hatással együtt 9,7%-ot jelentett.

Mindkét mutató érzékenyen reagált a már többször említett válságjelenségekre és nem, hogy a 2019. évi teljesítményt nem éri el, még csak a kétezertíz évek közepén jár. A hozzáadott érték kibocsátást folyamatosan meghaladó aránya mintha azt sugallná, hogy az ágazat hatékonysága némileg a nemzetgazdasági átlag fölött lehet.

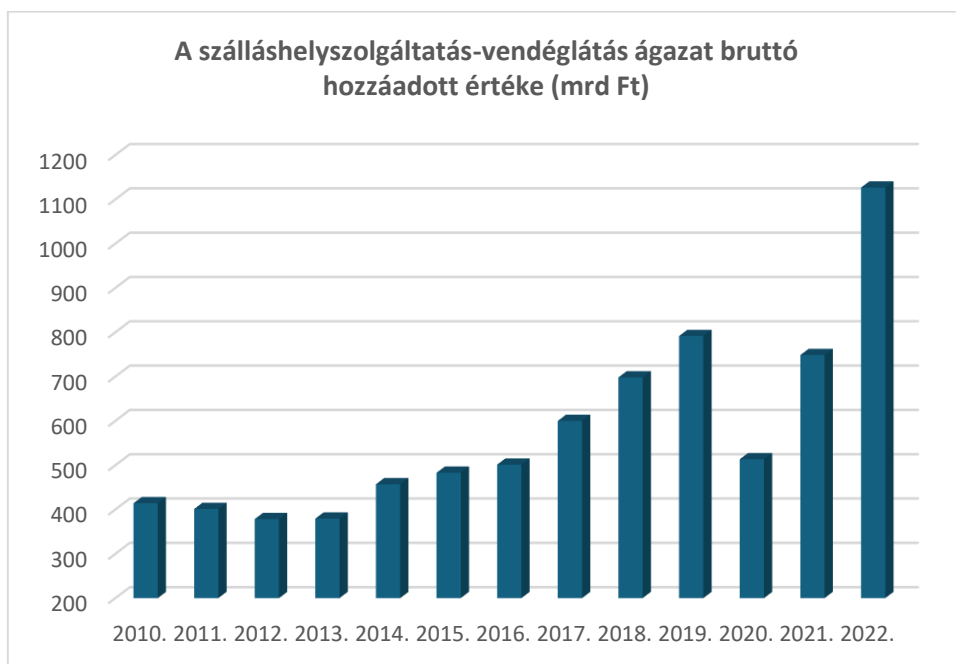
---

¹³ A KSH csak 2025. januárjában publikálja majd a turizmus szatellit számla 2023. évi adatait.

***Forrás:** KSH STADAT adatbázis alapján saját szerkesztés*

Ha csak a szálláshelyszolgáltatás-vendéglátás ágazat bruttó hozzáadott értékét tekintjük, ez folyóáron 2022-ben már jelentős növekedést mutatott, és ismét a nemzetgazdasági ágazat 2 százalékának felelt meg.

***Forrás:** KSH STADAT adatbázis alapján saját szerkesztés*

A turizmus foglalkoztatottságra gyakorolt hatása is becsülhető. 2022-ben **a turisztikai ágazatokban betöltött állások száma 398 ezer volt**, arányuk a nemzetgazdaság egészéhez képest 8,9% volt.

A makro-mutatók közül talán az egyetlen, amelyben előrelépés volt detektálható, az a turisztikai ágazatokban **a turisztikai célú bruttó állóeszköz-felhalmozás** volt, amely 1310 milliárd forintot tett ki, folyó áron 39%-kal többet, mint 2019-ben.

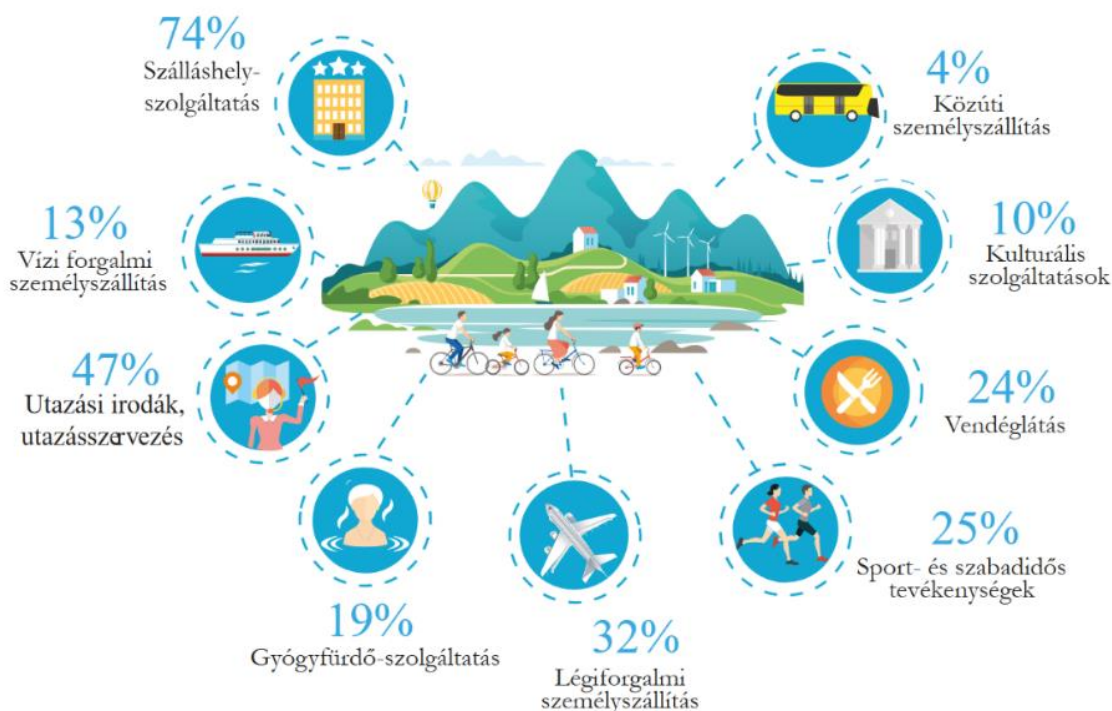
A turizmus komplexitásáról sokat árul el az a megközelítés, ami azt mutatja, hogy az egyes nemzetgazdasági ágazatokhoz tartozó vállalkozások mennyit köszönhetnek a turisztikai keresletnek. Hozzá kell tenni, hogy számos olyan vállalkozás is próbálkozik a turizmusból profitálni, amelyik főtevékenysége szerint nem a szálláshelyszolgáltatás-vendéglátás ágazatba van sorolva. Ugyanakkor az ebbe az ágazatba sorolt vállalkozások egy sor más tevékenységgel is foglalkoznak, vagyis nem csak a turizmusból élnek.

A Turizmus szatellit számlák fontosabb indikátorai

Mutatók	2010	2019	2020	2022
Külföldiek magyarországi turisztikai kiadásai, mrd Ft	828	2 248	978	2 188
Lakosság belföldi turisztikai kiadásai, mrd Ft	545	723	406	854
Külföldre utazók turisztikai kiadásai külföldön, mrd Ft	506	899	343	980
Magyarországi turisztikai fogyasztás, mrd Ft	1 373	2 971	1 384	3 042
Összes turisztikai kibocsátás, mrd Ft	2 969	5 982	5 022	8 478
Turisztikai ágazatok összes hozzáadott értéke alapján, mrd Ft	1 223	2 738	2 257	3 494
Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban, ezer fő	317	421	399	398
Bruttó állóeszköz felhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban, mrd Ft	241	949	846	1 310
Turizmusra jellemző ágazatok összes kibocsátásának aránya, %	5,4	6,4	5,4	6,0
ebből: szálláshely szolgáltatás és vendéglátás +kibocsátásának az aránya, %	1,9	2,1	1,6	2,0
Turizmusra jellemző ágazatok összes hozzáadott értékének aránya a nemzetgazdaság összese	5,4	6,8	5,5	6,2
ebből: szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás hozzáadott értékének az aránya, %	1,6	1,9	1,3	1,9
Foglalkoztatottság a turizmusra jellemző ágazatokban a nemzetgazdasághoz képest, %	8,6	9,5	9,1	8,9
Bruttó álló-eszközfelhalmozás a turizmusra jellemző ágazatokban a nemzetgazdasághoz képest, %	4,5	7,6	6,7	7,2
Turisztikai fogyasztás aránya a belföldi kínálatban	1,8	2,3	1,1	1,5

Forrás: KSH STADAT adatbázis

A turisták által igénybe vett hányad az egyes turizmuspecifikus ágazatok tevékenységéből*

* Becsült, előzetes adatok.

Forrás: „Turizmus szatellit számlák 2020.-2021.” c. KSH kiadvány frissített 2022. évi adatokkal.

12. Zárszó

A végső következtetés az lehet, hogy bár az újraindulás valójában már 2022-ben megtörtént, azonban, arra a kérdésre, hogy a turizmus ismét növekedési pályára állt-e, folytatódna-e a 2023. évi biztató tendenciák, az idei év egyelőre sikeres indulása után majd csak a teljes 2024. év adatainak ismeretében lehet megnyugtató választ adni.

Ha az ágazatért felelős miniszter Turisztikai Tanácsadó Testülete a turizmusfejlesztési célok megvalósítása érdekében képes lesz olyan, a turisztikai ágazatot érintő jogszabályokat módosító, a kormányzat által is elfogadható javaslatokat kidolgozni, amelyek az ágazatban működő vállalkozások működési feltételeit érdemben javítják, – és a változatlanul súlyos politikai kockázatokkal terhes világ gazdaság sem vesz váratlan fordulatot – ezek hosszabb távon is segíthetik majd a növekedési pályára állást.